

ПРЕДСЕДНИК РЕПУБЛИКЕ

3513

На основу члана 112. став 1. тачка 5. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о опозиву са дужности изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Краљевини Данској

I

Опозива се Драгана Ивановић са дужности изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Краљевини Данској.

II

Овај указ ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

КПРС – 92

У Београду, 12. септембра 2017. године

Председник Републике,
Александар Вучић, с.р.

3514

На основу члана 24. став 3. и члана 28. став 2. Закона о председнику Републике („Службени гласник РС”, број 111/07), доносим

ОДЛУКУ

о именовању саветника председника Републике

I

Милорад Вељовић именује се на функцију саветника председника Републике за безбедност са 15. септембром 2017. године.

II

Ову одлуку објавити у „Службеном гласнику Републике Србије”.

КПРС број 93

У Београду, 15. септембра 2017. године

Председник Републике,
Александар Вучић, с.р.

ВЛАДА

3515

На основу члана 63. Закона о поштанским услугама („Службени гласник РС” бр. 18/05, 30/10 и 62/14) и члана 45. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС” бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС и 44/14),

Влада доноси

СТРАТЕГИЈУ

развоја поштанских услуга у Републици Србији за период 2017–2020. године

1. УВОД

Стратегијом развоја поштанских услуга у Републици Србији за период 2017–2020. године (у даљем тексту: Стратегија), утврђују се стратешки циљеви развоја и унапређења тржишта поштанских услуга, као и основна начела и смернице за реализацију стратешких циљева развоја поштанских услуга у Републици Србији за период 2017–2020. године.

Скраћенице и изрази који се користе у тексту Стратегије имају следеће значење:

БДП	Бруто друштвени производ
ГПЦ	Главни поштански центар
ЕЦ	Европска комисија
ЕУ	Европска унија
ИКТ	Информационо комуникационе технологије
ЈПО	Јавни поштански оператор
ММФ	Међународни монетарни фонд
МПС	Међународни поштански саобраћај
МТТТ	Министарство трговине, туризма и телекомуникација
НПО	Национални поштански оператор
НРТ	Национално регулаторно тело
ПО	Поштански оператор
РАТЕЛ	Регулаторна агенција за електронске комуникације и поштанске услуге
РАПУС	Републичка агенција за поштанске услуге
РЗС	Републички завод за статистику
РПУ	Резервисане поштанске услуге
РС	Република Србија

СПС	Светски поштански савез
УПУ	Универзална поштанска услуга
УН	Уједињене нације
УПС	Унутрашњи поштански саобраћај
УСО	Universal service obligation (обавеза вршења универзалне услуге)
ЦЕН	Европски комитет за стандардизацију
ЦЕРП	Европски комитет за поштанску регулативу
ЕРГП	Европска група регулатора за поштанске услуге
РА	Редовне активности

МИСИЈА

Република Србија ће подстицати даљи развој доступних, поузданих, ефикасних и приступачних поштанских услуга, са посебним акцентом на област универзалне поштанске услуге и омогућити комуникацију свим грађанима на читавој територији Републике Србије уз:

- 1) гаранцију слободног протока пошиљака;
- 2) осигурање доступности и одрживости универзалне поштанске услуге;
- 3) подизање квалитета услуга и употребу нових технологија;
- 4) међуповезаност између стејкхолдера;
- 5) подизање нивоа задовољства корисника сходно њиховим променљивим потребама.

ВИЗИЈА

Поштански сектор остаје један од основних и незаменљивих делова (чинилаца) националне економије и даљег привредног и друштвеног развоја Републике Србије.

ОСНОВНИ ЦИЉ СТРАТЕГИЈЕ

Развој сектора поштанских услуга који ће задовољити континуирано променљиве потребе грађана и привреде и значајно допринети даљем економском и привредном расту Републике Србије.

СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ

- 1) Развој поштанског тржишта сходно потребама привреде и грађана Републике Србије, а у складу са директивама ЕУ и препорукама СПС-а;

2) Развој одрживог универзалног поштанског сервиса у Републици Србији у складу са друштвеним, економским и технолошким окружењем;

3) Иновација постојећих и развој модерних поштанских сервиса у Републици Србији кроз модернизацију и потпуно интеграирање производног портфолија;

4) Обезбеђивање ефикасног функционисања поштанске мреже и унапређење сигурности и безбедности у области поштанског саобраћаја;

5) Унапређење људских ресурса у поштанској делатности и унапређење учешћа представника Републике Србије у развоју сарадње са међународним поштанским организацијама.

У оквиру датих циљева Стратегијом су дефинисане активности за њихову реализацију. У оквиру Акционог плана за све циљеве, односно активности, дефинисани су рокови реализације, као и носиоци реализације: Влада, надлежно министарство, НРТ и ЈПО.

СТРАТЕШКИ ОКВИР

Убрзане промене које се дешавају у сектору поштанских услуга како на глобалном тако и на националном нивоу намећу потребу за континуираним планирањем развоја поштанских услуга ради њиховог унапређења. Планирањем развоја поштанских услуга дефинишу се сценарији развоја, циљеви и активности које треба реализовати у одређеном временском периоду. При дефинисању циљева полази се од низа фактора који различито утичу на сектор поштанских услуга.

Сви фактори који утичу на развој поштанских услуга могу се сврстати у две групе: унутрашње и спољашње. Унутрашњи (интерни фактори) на које је могуће деловати како би се смањило њихов евентуални негативни утицај на развој услуга су: сами поштански производи, квалитет услуга, организација, кадрови, развијеност поштанске мреже, примењена технологија и сл. Са друге стране стоје спољашњи фактори у које спадају: законодавни оквир, привредни развој, конкурентско окружење, саобраћајна инфраструктура и др. Поред наведених поштанских фактора на развој услуга велики утицај имају и економски, технолошки и друштвени фактори.

Дуги низ година као један од најважнијих макроекономских показатеља се издвајао БДП. Промене обима поштанских пошиљака биле су у директно вези са кретањем БДП-а. Последњих година дошло је до раста утицаја и других фактора на обим пошиљака те раст БДП-а није једини релевантни фактор за предвиђање кретања обима поштанских пошиљака. Истраживања спроведена од стране *International Post Corporation (IPC)* показују да се, иако је у 2015. години у анализираним европским државама забележен раст БДП-а од 2,4%, обим писмоносних услуга смањило се за 5,3% у односу на 2014. годину, а обим пакетских пошиљака порастао је за 9,4%. На основу студија и истраживања СПС-а и других поштанских организација у Европи и свету на поштанске услуге осим кретања БДП-а, велики утицај имају и развој економије, структура привредних активности, инфлација, стопа незапослености, карактеристике потрошње, увоз, извоз и др.

Развој сектора поштанских услуга може значајно утицати на пословање свих привредних субјеката. Код великих пословних система, који настоје да издвоје споредне делатности од основне, велики део истих могу препустити поштанским операторима. С друге стране, у сектору малих и средњих предузећа поштанска делатност пружањем поштанских, логистичких и маркетиншких услуга, али и потпуно нових е-поштанских услуга даје им могућност да комплетирају свој ланац вредности. Такође, последњих година приметна је експанзија предузећа чија је основна делатност дистрибутивна логистика.

У претходном периоду сектор поштанских услуга у Републици Србији био је фокусиран, пре свега, на пружање традиционалних поштанских услуга (писмоносних пошиљака и пакета). Међутим, развој савремених технологије, пре свега електронских комуникација, интернета и широкопојасних приступних технологија, наметнули су потребу да будући развој поштанских услуга, поред даљег унапређења универзалне поштанске услуге и развоја поштанске мреже, укључи и одлуке везане за: е-поштанске услуге, електронску трговину, дигитализацију, међународно пословање, очекивања корисника и задовољење њихових потреба развојем нових технологија и понудом нових услуга. Поштанска мрежа због своје доступности и јединствености отвара нове могућности за задовољење потреба корисника услуга на комуникационом

тржишту, чиме поштански сектор постаје значајан чинилац општег развоја у условима дигиталне ере.

Поред наведеног, од демографских фактора посебан утицај на развој поштанских услуга имају: број становништва, старост становништва, број домаћинстава, миграције, ниво образовања, услови живота и др.

Добијањем статуса кандидата за чланство у ЕУ Република Србија се обавезала и на усклађивање свог законодавства са правним текovinама ЕУ, као и на њихову примену. Законом о поштанским услугама и подзаконским актима, који регулишу сектор поштанских услуга, у претходним годинама Република Србија је у одређеној мери услагасила своју регулативу у овој области са законодавством ЕУ.

При изради Стратегије развоја поштанских услуга у Републици Србији за период 2017–2020. године за анализе стања тржишта поштанских услуга коришћени су доступни подаци РЗС, НРТ-а, СПС-а, Еуростата. С тим у вези, уочен је недостатак односно непостојање јединствене базе података, пре свега у Републици Србији, у којој би се налазили подаци о реализованим поштанским услугама, како ЈПО, тако и других поштанских оператора.

2. АНАЛИЗА ТРЕНУТНОГ СТАЊА ТРЖИШТА ПОШТАНСКИХ УСЛУГА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

2.1. Реализација претходне Стратегије

У процесу реализације претходне Стратегије, која се односила на период од 2013. до 2016. године, Република Србија је унапредила законодавни оквир у области поштанског саобраћаја, утицала на значајан пораст конкуренције на тржишту поштанских услуга и повећање броја поштанских оператора, омогућила пораст обима поштанских пошиљака, смањење поштарина и повећање прихода од пружања ових услуга и створила услове за даље спровођење процеса либерализације истог и спровела велики број активности на достизању европских стандарда квалитета у пружању поштанских услуга.

Наиме, складу са првим стратешким циљем претходне Стратегије, у горе наведеном периоду, донет је Закон о изменама и допунама Закона о поштанским услугама („Службени гласник РС”, број 62/14) којим је спроведено значајно унапређење националне поштанске регулативе. Овим изменама створени су услови за обједињавање регулатора за област поштанских услуга и регулатора за област електронских комуникација односно спајање две стручно регулаторне функције сродних циљева и активности у један правни субјективитет. На овај начин су се организација и функционисање регулаторног органа у домену тржишта поштанских услуга и електронских комуникација приближили упоредивим европским решењима, чиме се дао значајан допринос стварању стабилнијег и предвидивог регулаторног окружења на тржишту и омогућио даљи развој оба сектора подизањем квалитета услуга, увођењем нових услуга, заштитом права корисника и стварањем конкурентног окружења за операторе. Стварањем нове регулаторне агенције омогућила се рационализација пословања и директне уштеде, имајући у виду да је већи број запослених прераспоређен на послове на којима истовремено примењују стечена знања на обе регулаторне области. Овим актом спроведено је и даље усклађивање са препорукама поштанских директива ЕУ, а најзначајније је утврђивање начина и услова приступа поштанској мрежи јавног поштанског оператора, дефинисањем трећом односно последњом поштанском директивом (Директива 2008/06/ЕС), која прописује обавезу држава чланица ЕУ да кориснику и даваоцу/даваоцима поштанских услуга обезбеде приступ поштанској мрежи под транспарентним и недискриминаторним условима.

На овај начин реализован је и други стратешки циљ претходне Стратегије односно спроведена је даља либерализација поштанског тржишта давањем могућности другим поштанским операторима да приступом овој мрежи дође до развоја конкуренције и у сегменту универзалне поштанске услуге. Омогућавањем приступа мрежи ЈПО-а тј. поштанској мрежи Јавног предузећа „Пошта Србије”, Београд створени су услови за ефикаснији развој конкуренције и појаву нових давалаца универзалне поштанске услуге. С тим у вези, регулаторно тело је донело и Правилник о начину и условима приступа поштанској мрежи јавног поштанског оператора („Службени гласник РС”, број 146/14) који је у примени од 2014. године, а пуштен је у рад и ГПЦ Београд, што је био један од предуслова за омогућавање приступа мрежи ЈПО-а.

Изостало је смањење обухвата РПУ, односно исто је пролонгирано са 2016. на 2017. годину, а што се тиче реализације трећег стратешког циља који се односио на обезбеђивање одрживости и утврђивање начина финансирања универзалне поштанске услуге, остварена је примена вођења одвојеног рачуноводства и алокације трошкова ЈПО-а.

Корпоратизација ЈПО-а, планирана кроз четврти стратешки циљ, није реализована. Међутим нашли су се други начини за унапређење пословања који су се показали као изузетно ефикасни и остварени су путем усклађивања пословања овог предузећа са одредбама Закона о јавним предузећима („Службени гласник РС”, број 15/16) нарочито у погледу органа управљања, начина органа управљања, увођења нових механизма контроле пословања, увођења обавезе јавног објављивања програма пословања, али и кварталних извештаја о спровођењу програма пословања. Усклађивањем пословања са одредбама овог закона повећан је степен професионализације у пословању предузећа, као и ефикасност и транспарентност рада и резултата рада предузећа, што свакако представља значајан корак ка унапређењу пословања ЈПО-а и стварању услова за даљи развој предузећа које ће бити способно да успешно послује и у условима потпуне либерализације.

У реализацији претходне Стратегије остварен је значајан напредак када је у питању модернизација и диверсификација поштанских услуга. Имајући у виду да свуда у свету традиционалне писмоносне поштанске услуге бележе пад у обиму пошиљака, али и да број пакета бележи значајан раст услед експанзије електронске трговине, одређени број поштанских оператора искористио је пружену шансу и захваљујући формирању тродимензионалне

поштанске мреже (физичке, финансијске и електронске) остварио је евидентан пораст обима пакета који садрже робу наручену путем е-трговине.

Што се тиче достизања стандарда квалитета поштанских услуга прописаних на поштанском тржишту ЕУ, спроведен је низ активности на реализацији: проглашени су релевантни српски стандарди, донети су српски стандарди хармонизовани са поштанским стандардима ЕУ, отпочела је и едукација запослених у поштанском сектору у вези примене истих, али је изостало спровођење независног мониторинга, контроле и мерења, који су неопходни како би се овај процес заокружио и циљ у потпуности реализовао.

Реализација активности предвиђених претходном Стратегијом утицала је првенствено на значајан континуиран раст прихода комерцијалних услуга, али и укупни приход јавног поштанског оператора (Слика 1-1: Тренд прихода јавног поштанског оператора и осталих поштанских оператора).

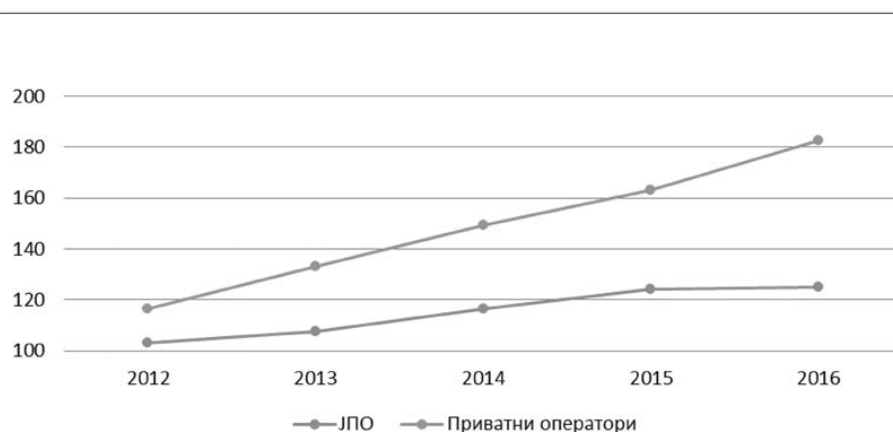
У укупном приходу ЈПО учествује са више од 60%, док су остали поштански оператори остварили близу 40% прихода на тржишту Републике Србије.

Тренд раста стопе учешћа приватних оператора у укупном приходу је и у 2016. години настављен, и креће се од 30% у 2011. години до 40% у 2016. години.

Приход ЈПО је порастао за 1% у односу на 2015. годину и износи близу 10,4 милиона динара.

У приходу од поштанских услуга јавног поштанског оператора, приход од резервисаних услуга учествује са око 73,7% (од чега писмоносне услуге чине 65,8%, путничке 7,9%), док нерезервисане учествују са 5,3%, а комерцијалне са 21%.

Слика 1-1 Тренд прихода јавног поштанског оператора и осталих поштанских оператора

Извор: РЗС, РАТЕЛ

Имајући у виду да се поштански сектор убрзано мења и да се традиционалне услуге замењују дигиталним, као и да се континуирано повећава обим пакета, а смањује број писмоносних пошиљака, наметнула се потреба за редефинисањем и унапређењем многих процедура у поштанској индустрији, као би се олакшао пренос робе купљене путем интернета и искористила шанса за даљи раст обима пошиљака и отвориле нове могућности за развој поштанског тржишта.

2.2. Улога и значај поштанског саобраћаја у привредном и друштвеном развоју Републике Србије

Поштански саобраћај има значајну и специфичну економску функцију и један је од покретача развоја привреде и друштва. Поштански саобраћај је од виталног значаја, пре свега за кориснике поштанских услуга, те је и та чињеница један од разлога што се поштанске услуге убрајају у услуге од општег економског интереса. Сектор поштанских услуга у Републици Србији, као део терцијалног сектора, представља значајан елемент њеног привредног и друштвеног развоја, имајући у виду да поштанске услуге немају сврху саме за себе већ су по правилу део неке друге пословне или приватне потребе.

Такође, ефикасна и квалитетна поштанска услуга, нарочито у сектору преноса робе, има велики позитиван утицај на привреду и друштво у целини. Поштанске услуге спадају у ред високо софистицираних услуга са константним техничко-технолошким иновацијама, пре свега у области ИКТ-а, па самим тим представљају делатност која, поред сопственог одрживог економског раста, може успешно да подржи даљи привредни развој Србије.

Развијена и доступна поштанска мрежа у великој мери позитивно утиче на одрживи развој локалних заједница, пре свега у руралним подручјима. С друге стране, поред економске вредности поштанске услуге и мрежа, оне имају и огромну социјалну вредност кроз стварање услова за побољшање живота појединаца или целокупног друштва.

Поштански сектор представља значајан фактор који утиче на раст привреде, запослености и БДП-а у Републици Србији. Тако је:

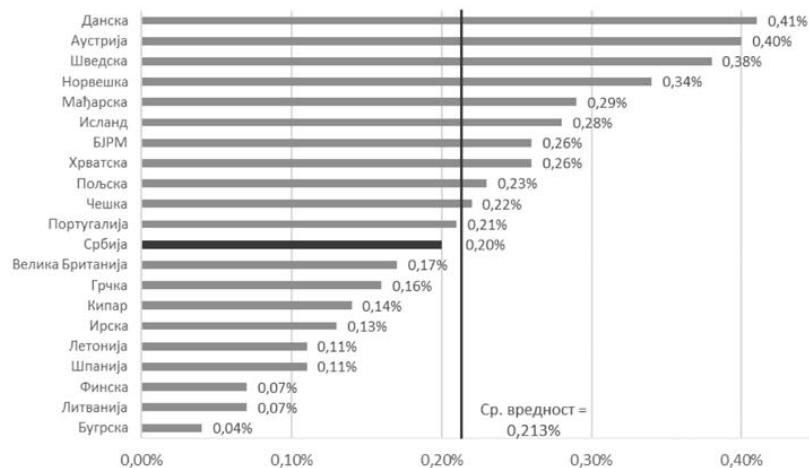
1) у 2014. години поштанска делатност остварила приход од око 15 милијарди динара (око 127 милиона евра), што чини око 0,38% укупног БДП-а у тој години¹;

1 Извор: РЗС, РАТЕЛ – „Истраживање модела универзалне поштанске услуге”

2) у поштанском сектору у 2014. години било је укупно запослено 17.630 радника, односно око 0,89% од укупног броја запослених у Републици Србији².

Иако је последњих година, нарочито од велике економске кризе, дошло до раздвајања везе између раста БДП-а и оствареног обима поштанских услуга, ипак учешће поштанског сектора у укупном БДП-у једне земље директно указује на његов значај за укупни привредни развој те земље. Национални поштански оператори (НПО) у европским земљама учествују у БДП-у просечно са 0,213% (Слика 2-1). У већини европских земаља, пре свега у скандинавским земљама (изузетак је Република Финска), НПО имају учешће у БДП-у знатно веће од просека. Када се подаци о учешћу у БДП-у појединих НПО-а упореде са подацима у ранијим периодима приметно је значајно смањење истог³. С друге стране, укупно учешће читавог поштанског сектора (поред НПО-а посматра се: унутрашњи, међународни саобраћај, курирски пренос, интегратори и др.) је остало скоро непромењено, што указује на све већи степен либерализације тржишта, на којем се поред НПО појављује и све већи број конкурената.

Слика 2-1 Учешће НПО одабраних европских земаља у БДП-у у 2014. години (%)

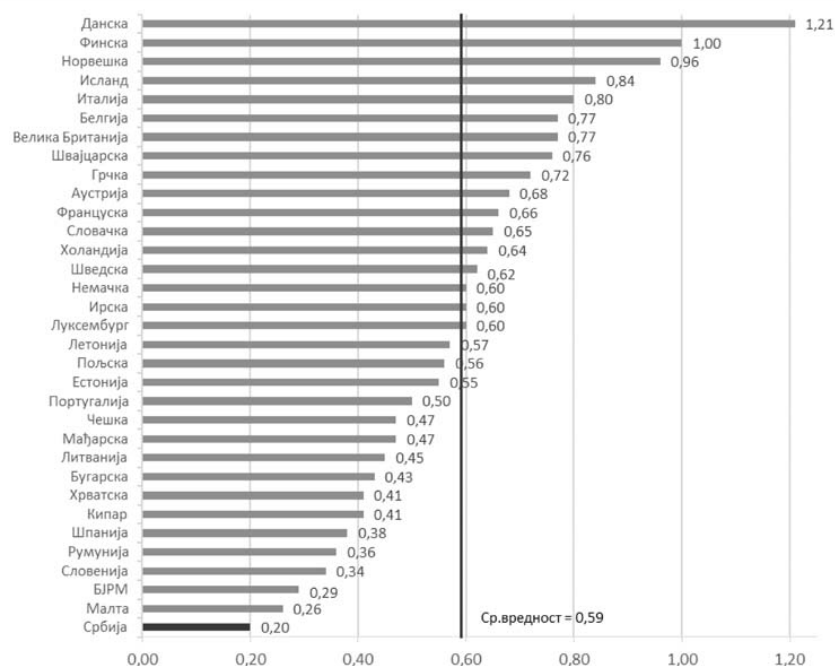

Извор: Еуростат, РЗС

Како би се анализирано учешће у БДП-у појединих НПО-а, као пружалаца УПУ, потребно је анализирати цене поштанских услуга. На основу података ЕУРОСТАТ-а анализирани су цене за писма прве стопе масе у унутрашњем саобраћају, као и за писмо исте категорије у међународном саобраћају унутар Европе.

У Европи се цене поштанских услуга значајно разликују од земље до земље, без обзира да ли се ради о услугама у унутрашњем или МПС-у. Поштарина за писмо прве стопе масе у унутрашњем саобраћају у Републици Србији износи 0,20 евра, што је најнижа цена у Европи и доста испод просечне европске цене од 0,59 евра (Слика 2-2). Најскупља поштарина у Европи је у скандинавским земљама и износи 1,21 евра у Краљевини Данској, 1,00 евра, Краљевини Норвешкој 0,96 евра итд. Скоро све земље источне и југоисточне Европе имају цену услуге која је нижа од просечне европске цене. Када је реч о земљама у окружењу цене су доста ниже од европског просека: Република Македонија 0,29 евра, Република Словенија 0,34 евра, Румунија 0,36 евра итд. Између осталог, потребно је напоменути да се у Републици Србији цене поштанских услуга у унутрашњем саобраћају нису значајније мењале већ дужи низ година.

Слика 2-2 Поштарина за писмо прве стопе масе у унутрашњем саобраћају у 2014. години (у еврима)

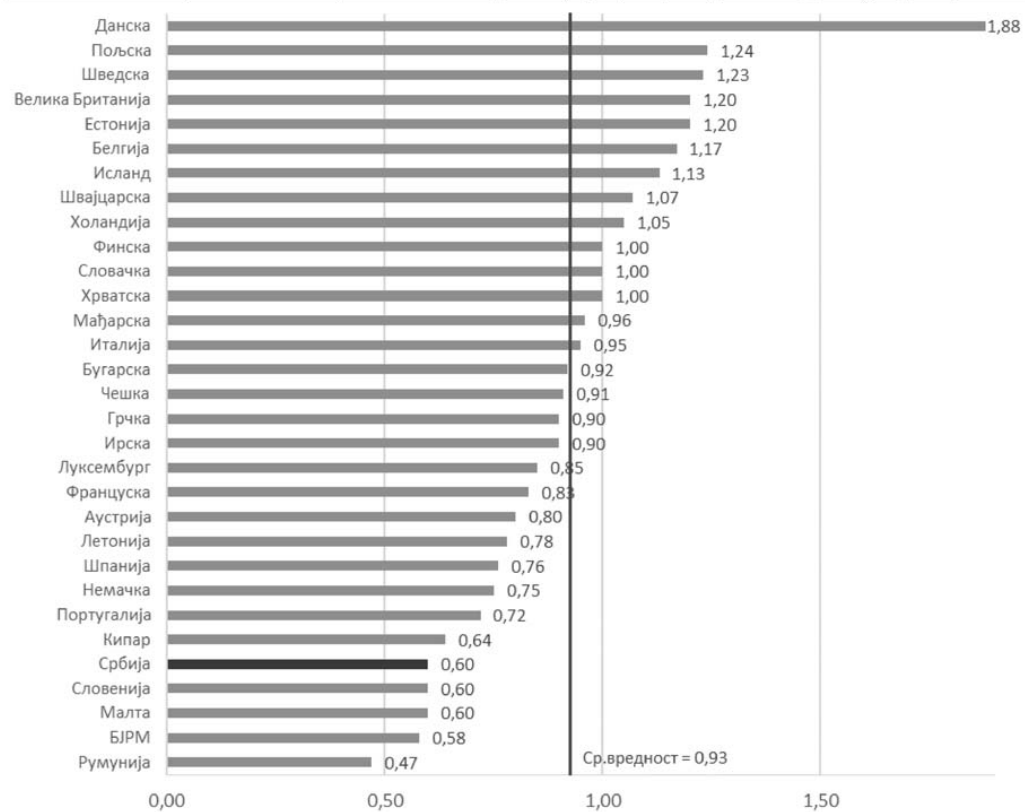
Извор: Еуростат

² Исто

³ У 2010. години ср. вредност је била 0,36% (Србија 0,32%), а максимално и преко 0,6%, док је редослед у највећем делу исти. Извор: Стратегија развоја поштанских услуга у Републици Србији за период 2013–2016.

Просечна поштарина за писмо прве стопе масе, које се шаље у неку другу европску земљу износи 0,93 евра (Слика 2-3). У свим европским земљама цене у међународном саобраћају су више од цена у унутрашњем саобраћају, осим у Републици Финској где су цене исте (1 евро). Као у унутрашњем саобраћају и овде цене значајно варирају од земље до земље. Република Србија, се ценом од 0,60 евра, и овде се налази у групи земаља са најнижом ценом. Међутим, поштарина за писмо које се из Републике Србије шаље у неку другу европску земљу је три пута већа од поштарине у унутрашњем саобраћају. Корисници у: Републици Аустрији плаћају цену која је виша 1,17 пута, Савезној Републици Немачкој 1,25 пута, Републици Словенији 1,76. Најсличнија Републици Србији је Република Хрватска у којој је поштарина у унутар европском саобраћају у односу на унутрашњи већа 2,44 пута.

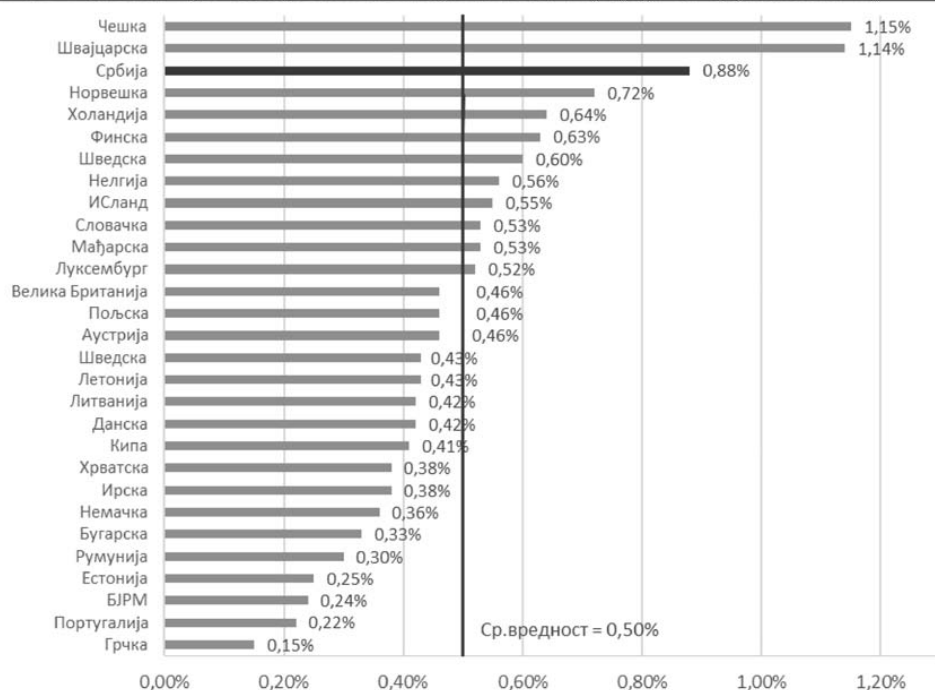
Слика 2-3 Поштарина за писмо прве стопе масе пренето унутар Европе у 2014. години (у еврима)

Извор: Еуростат

Просечан број запослених у НПО у односу на укупан број запослених у европским земљама је 0,50% (Слика 2-4), при чему се удео запослених креће од 0,15% у Грчкој па све до преко 1% укупно запослених у Републици Чешкој и Швајцарској Конфедерацији.

Слика 2-4 Запослени у НПО европских земаља у 2014. години (% укупног броја запослених)

Извор: Еуростат

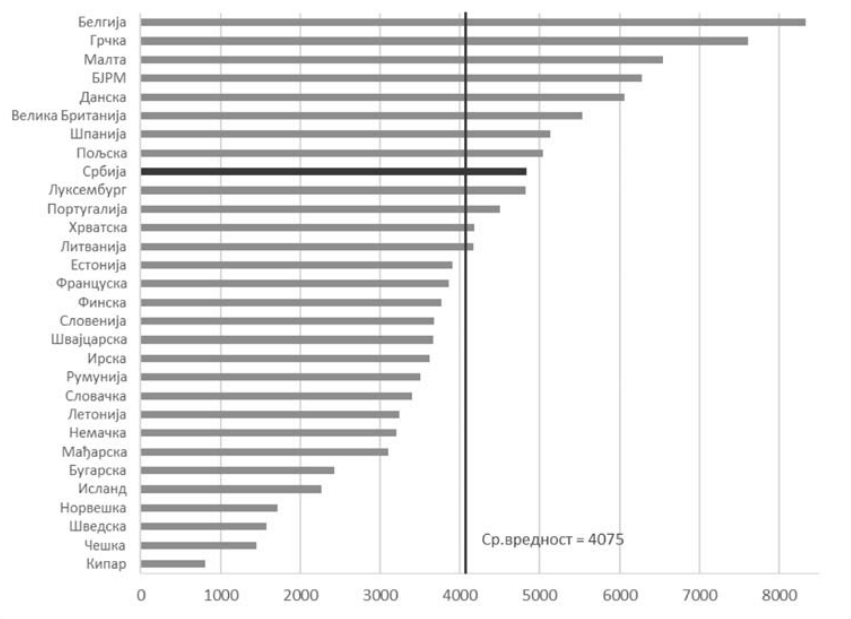
У претходном периоду тржиште поштанских услуга у одређеној мери је либерализовано и то пре свега у сектору експрес и курирских услуга. Наставак процеса либерализације, као и очекивани даљи развој тржишта намећу потребу да оператори повећавају продуктивност, стабилност и одрживи раст уз сталну оптимизацију пословања, развој нових услуга и производа, те развој конкурентских стратегија. Све ово као директну последицу има повећање квалитета обављања поштанских услуга (повећање брзине, смањење цене), појаву нових оператора, као и даљи раст инвестиција у овај сектор.

2.3. Показатељи развијености тржишта поштанских услуга у Републици Србији

Када се поштанско тржиште у Републици Србији пореди са поштанским тржиштима земаља у окружењу и других европских земаља, онда га можемо сврстати у ред средње развијених тржишта. Као основни показатељи развијености поштанског тржишта у Републици Србији могу се узети број становника по једној поштанској јединици, број поштанских сандучића на 10.000 становника, као и број писмоносних пошиљака по становнику годишње.

Број поштанских јединица и број поштанских сандучића на 10.000 становника представљају индикаторе доступности поштанске мреже. У поређењу са осталим европским земљама (Слика 2-5) доступност поштанских услуга, када се ради о поштанским јединицама, у Републици Србији је на нивоу европског просека са 4.835 становником на једну јединицу поштанске мреже (4.075 у Европи).

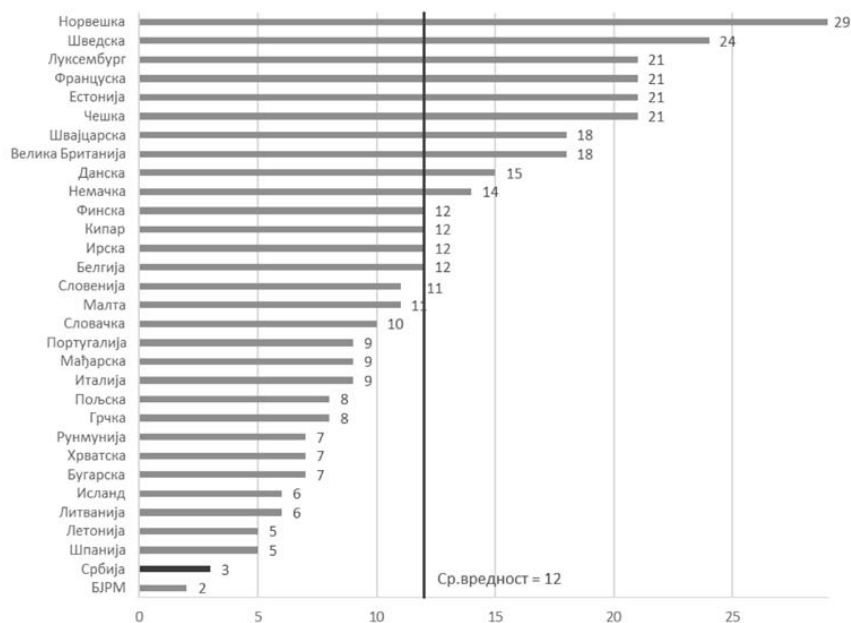
Слика 2-5 Број становника по јединици поштанске мреже у 2014. години

Извор: Еуростат

Са друге стране, анализирајући број поштанских сандучића на 10.000 становника (Слика 2-6) Република Србија се са три поштанска сандучића на 10.000 становника и даље налази далеко испод европског просека од 12 сандучића. Код већине развијених европских земаља број поштанских сандучића на 10.000 становника је знатно виши од просека што је у директној вези за бољом доступношћу поштанских услуга, посебно у руралним подручјима.

Слика 2-6 Број поштанских сандучића на 10.000 становника у 2014. години.

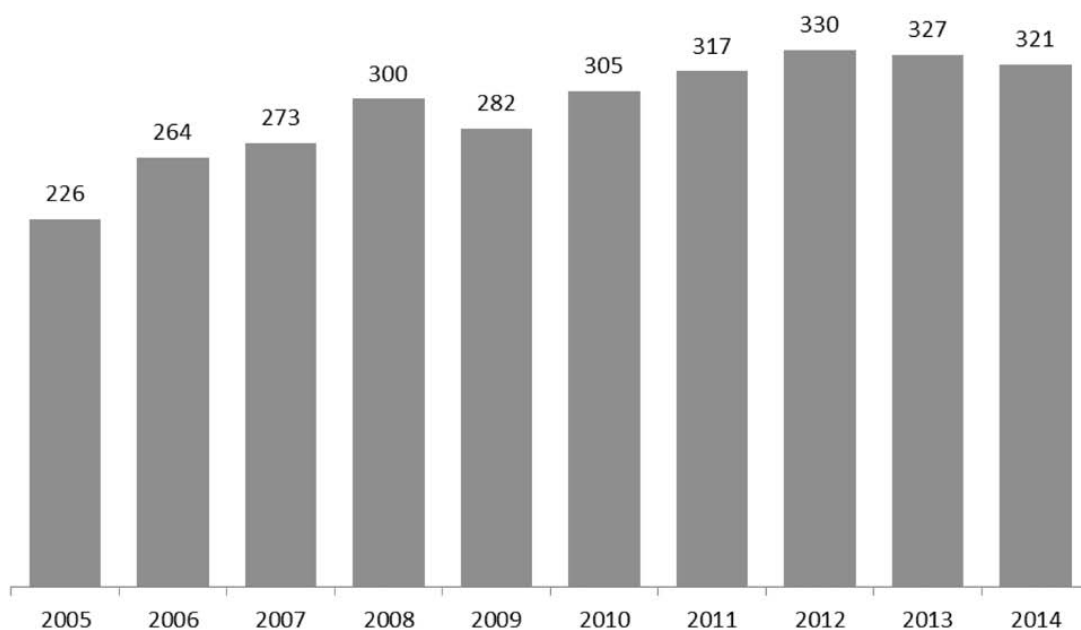

Извор: Еуростат

Тржиште поштанских услуга у Републици Србији дужи низ година бележи изванредан раст. Посматрајући временски период од 2005. до 2014. године укупан обим поштанских услуга (писма, пакети, курирске услуге) последњих пет година прелази 300 милиона јединица годишње (Слика 2-7). Кад се посматра појединачни годишњи раст (Слика 2-8) може се приметити да је обим поштанских услуга порастао и за преко 40% у односу на почетак овог периода. Такође, може се приметити да је у периоду Велике економске кризе обим услуга доживео, у одређеној мери, озбиљан пад (од 6%), као и да се у последњих неколико година бележи благи пад укупног обима услуга од 0,9% у 2013. у односу на 2012. годину, односно 1,8% у 2014. у односу на 2013. годину.

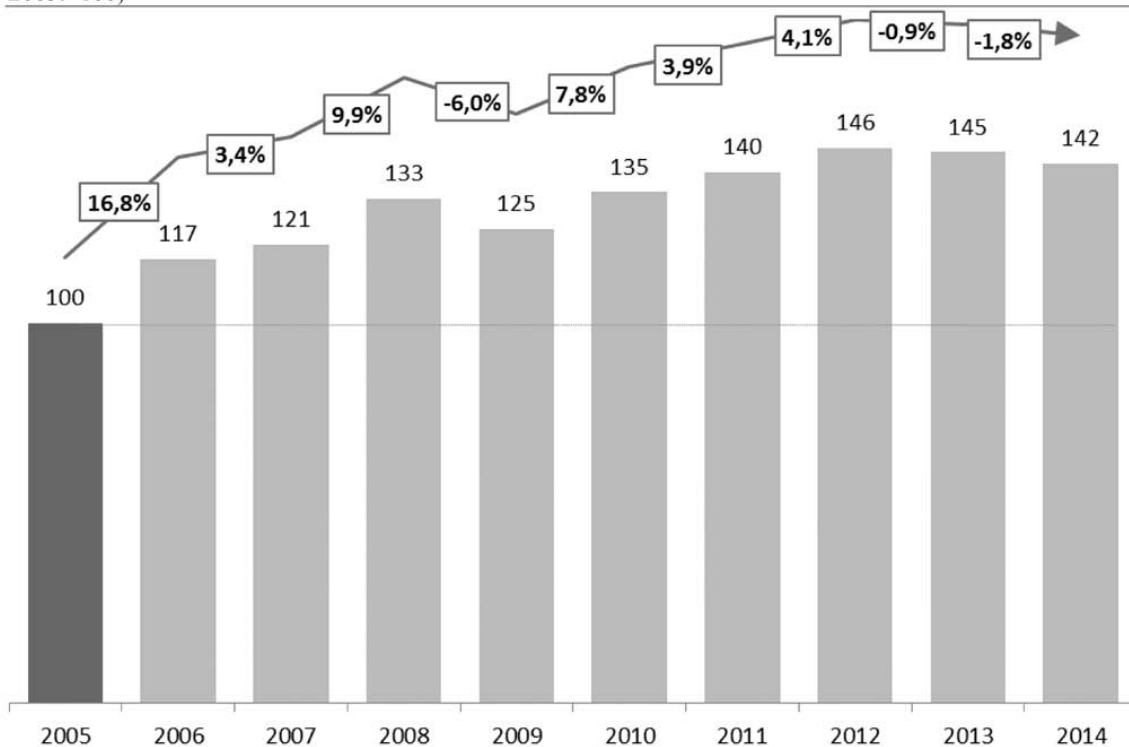
Иако је последњих година забележен пад обима услуга, када је реч о укупном приходу од поштанских услуга ту се бележи раст из године у годину. Тако је у 2014. години (пад обима за скоро 2%) остварен укупан приход од поштанских услуга у Републици Србији у износу од 14,97 милијарди динара, што је за 9,75% више у односу на приход остварен у 2013. години, а за 38,11% више него у 2010. години.⁴

Слика 2-7 Укупан обим поштанских услуга у Републици Србији (у милионима јединица)

Извор: РЗС, РАТЕЛ

Слика 2-8 Обим поштанских услуга у Републици Србији у периоду 2005-2014. године (Индекс 2005.=100)

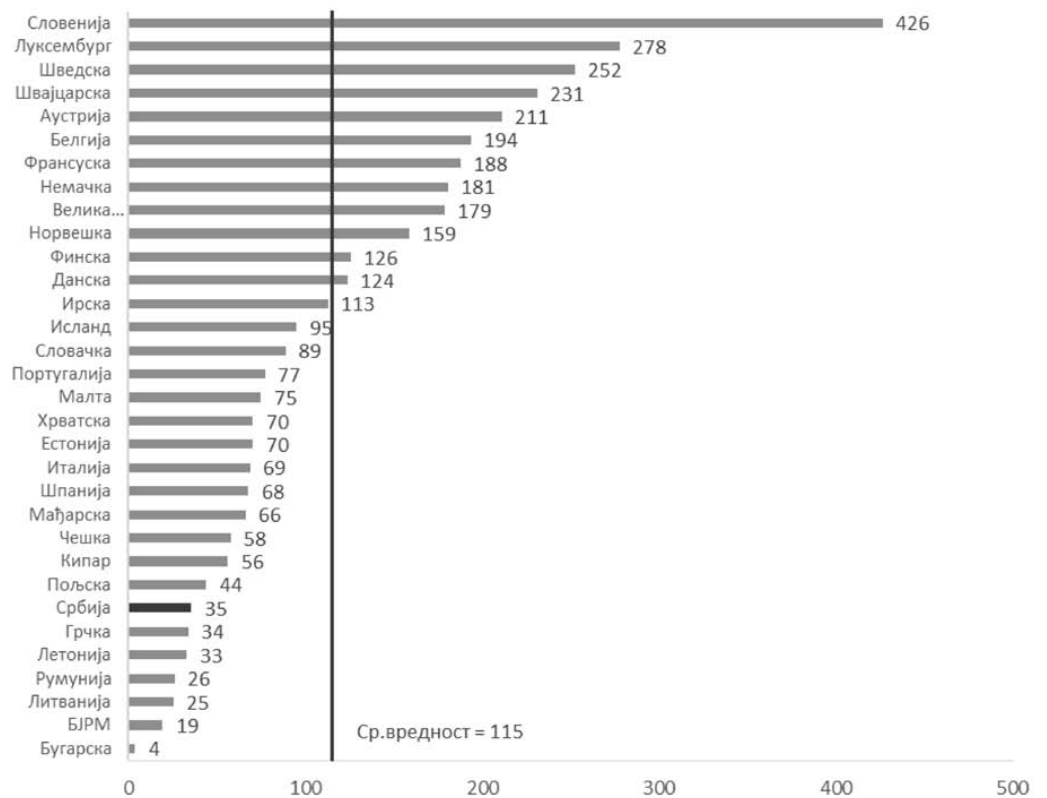

Извор: РЗС, РАТЕЛ

4 Извор: РАТЕЛ „Истраживање модела универзалне поштанске услуге”

Поређећи број поштанских услуга у Републици Србији у односу на друге европске земље, када је на пример реч о броју писмоносних пошиљака по становнику (Слика 2-9), Република Србија се са 35 писмоносних пошиљака налази далеко испод европског просека од 115 писама по становнику. Међутим, овде треба нагласити да је у Републици Србији, као и у већини земаља јужне и источне Европе, мање развијено тржиште директне поште и маркетинга него у земљама западне и северне Европе, тј. већину писмоносних пошиљака чине рачуни за друге услуге, као и писма послата од стране државних органа и банака. Самим тим, иако у опадању последњих година, тржиште писмоносних пошиљака има потенцијала за раст у наредном периоду, нарочито у сегменту директног маркетинга.

Слика 2-9 Укупан број писмоносних пошиљака по становнику у 2014. години у УПС-у

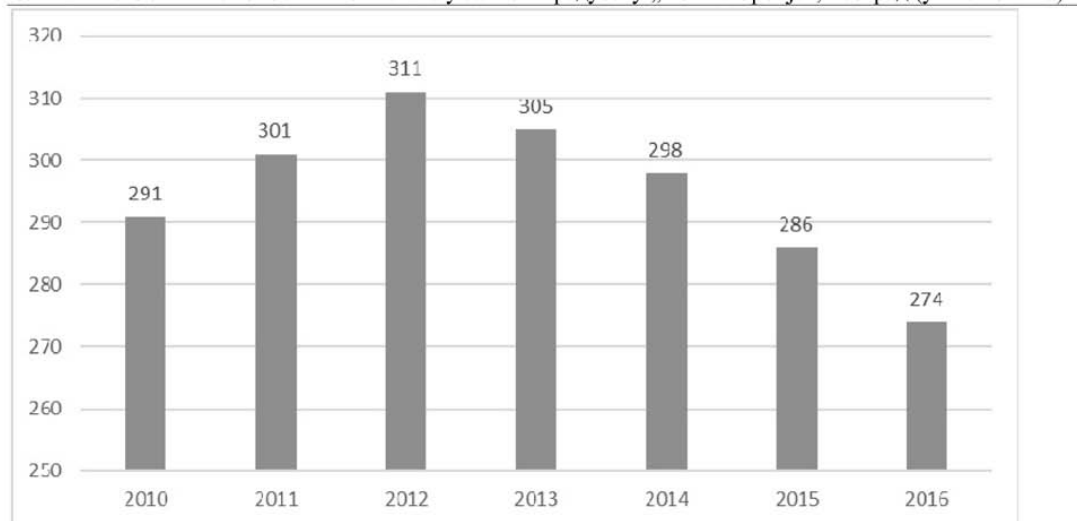

Извор: Еуростат, СПС

На примеру Јавног предузећа „Пошта Србије”, Београд као кључног и највећег поштанског оператора у Републици Србији, може се приметити пад укупног обима писмоносних пошиљака (Слика 2-10). Само у 2016. години у односу на 2015. годину забележен је пад од читавих 12 милиона писама. Пад обима писмоносних пошиљака је сталан од 2012. године.

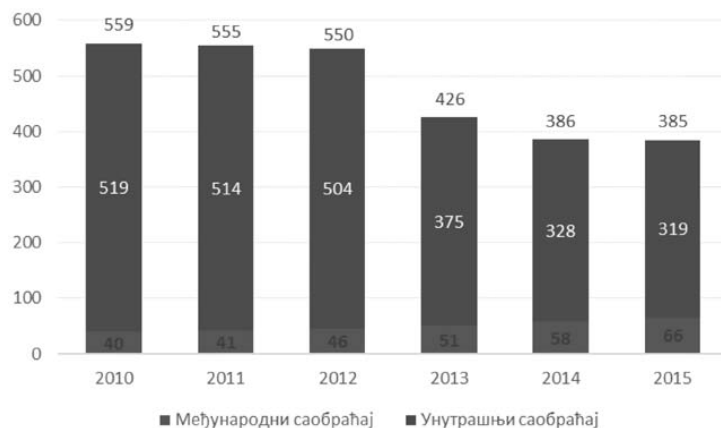
Оно што је карактеристика у последњих неколико година је и тренд смањења обима пакетских пошиљака (Слика 2-11), као и значајан раст експрес и курирских услуга (Слика 2-12). Обим пакетских пошиљака у константном је паду у последњих пет година. Овај пад је резултат, пре свега, пада обима пакетских пошиљака у УПС-у и то за 200 хиљада јединица у 2015. години у односу на 2010. годину. Када је реч о МПС-у из године у годину бележи се константно повећање обима пакетских пошиљака, тако да је у 2015. години било за 65% више пакета у МПС-у него у 2010. години.

Слика 2-10 Обим писмоносних пошиљака у Јавном предузећу „Пошта Србије”, Београд (у милионима)

Извор: РЗС

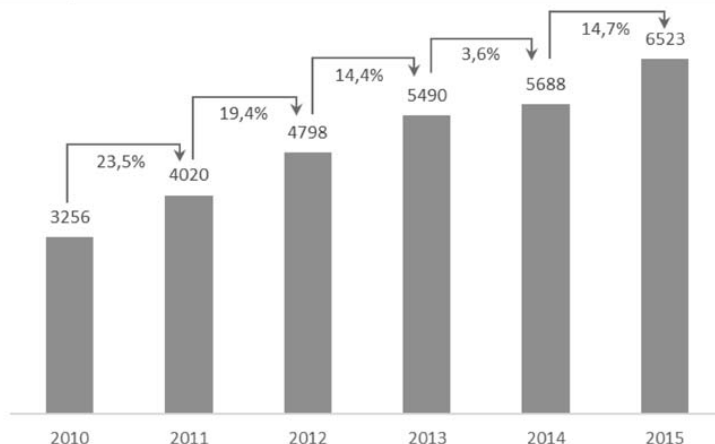
Слика 2-11 Обим пакетских пошиљака у Јавном предузећу „Пошта Србије”, Београд (у хиљадама)

Извор: РЗС

Узрок пада укупног обима пакетских пошиљака налази се, између осталог, и у значајном расту броја експрес и курирских услуга. Упоредивши обим експрес и курирских услуга у периоду од 2010. до 2015. године (Слика 2-12), највећи раст од 23,5% у односу на претходну годину постигнут је 2011. године, а најмањи 2014. године (3,6%). Укупан раст ових врста пошиљака у овом периоду је нешто изнад 100%.

Слика 2-12 Обим експрес и курирских пошиљака у Јавном предузећу „Пошта Србије”, Београд (у хиљадама)

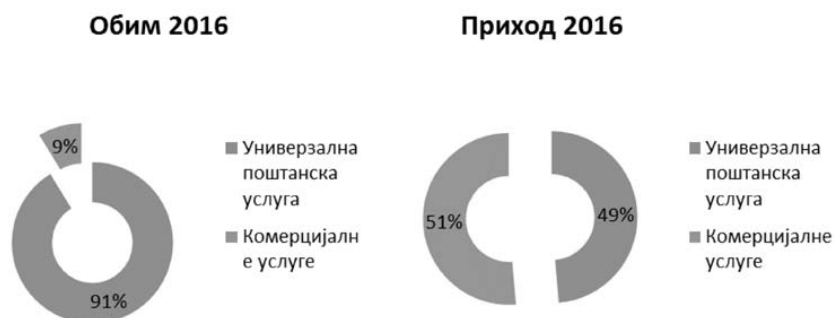

Извор: РЗС

Један од основних разлога за овако интензиван раст експрес и курирских услуга је и убрзани развој е-трговине у Републици Србији последњих неколико година. Имајући у виду да се очекује даљи раст електронске трговине, посебно након уласка Републике Србије у ЕУ и укидања граничних баријера, то ће пред поштанске операторе поставити нове изазове пре свега у сегменту цене и квалитета услуга.

Развијеност поштанског тржишта може се посматрати и кроз учешће УПУ-а у укупном обиму услуга. У 2016. години учешће УПУ у укупном обиму поштанских услуга у Републици Србији износило је 91% (Слика 2-13).

Слика 2-13 Учешће УПУ у укупном обиму и приходу у 2016. години

Извор: РАТЕЛ

Када је реч о учешћу УПУ у укупном приходу оствареном од поштанских услуга у 2016. години он износи 49% и смањује се из године у годину, односно за 14% је мање него 2010. године.⁵ Ово, између осталог, указује и на то да су услуге из домена комерцијалних услуга изузетно профитабилне.

Имајући у виду све напред наведено, као и општи тренд који је присутан у већини европских земаља, очекује се да ће тражња за писмоносним поштанским услугама у наредне четири године падаати и то просечно за око седам милиона писама на годишњем нивоу, али да ће тражња за пакетским односно експрес и курирским услугама сигурно значајно расти, у складу са даљим развојем електронске трговине, која свуда у свету доживљава експанзију. С тим у вези, може се очекивати да ће се тражња за овим услугама повећавати и до три милиона пошиљака на годишњем нивоу. Иако се очекује пад укупног обима пошиљака услед пада тражње за традиционалним поштанским услугама, може се очекивати даљи пораст прихода од поштанских услуга, с обзиром да свакодневно расте потреба за тзв. дигиталним услугама чије поштарине су веће од поштарина традиционалних услуга.

2.4. Уређеност тржишта поштанских услуга у Републици Србији

2.4.1. Законска регулатива

У Републици Србији поштанске услуге су регулисане Законом о поштанским услугама и подзаконским актима.

Законом о поштанским услугама је утврђено да овлашћења у области поштанских услуга у Републици Србији имају Влада, министарство надлежно за област поштанских услуга и РАТЕЛ. Влада утврђује политику и стратегију развоја, основна одређења и принципе обављања поштанских услуга, руководећи се јавним интересом у овој области, професионалним принципима и начелима СПС-а и других међународних организација. Министарство спроводи политику Владе, доноси правилнике, врши надзор над применом Закона о поштанским услугама и прописа донетих на основу наведеног закона, као и друге послове државне управе утврђене законом.

РАТЕЛ, такође доноси прописе, издаје и одузима дозволе за обављање поштанских услуга, као и друге послове утврђене законом. Законом о поштанским услугама је прописано да је УПУ скуп поштанских услуга које се обављају у континуитету, на територији Републике Србије у оквиру прописаног квалитета, по приступачним ценама и под једнаким условима за све кориснике. УПУ је услуга од општег интереса и као такву њу обавља ЈПО, односно Јавно предузеће „Пошта Србије”, Београд. У оквиру УПУ су и РПУ, које искључиво обавља ЈПО. Лимите за РПУ утврђује агенција и они су по маси 100 грама, а по цени троструки износ поштарине за писмо прве стопе тежине и најбржег степена преноса. Услов за обављање УПУ је поседовање мреже, а регулатор утврђује начин и услове приступа поштанској мрежи јавног поштанског оператора и води регистар закључених уговора. Прописано је да се евентуално настали губици услед обављања УПУ надокнађују из буџета Републике Србије. ЈПО је у обавези да рачуноводствено прати УПУ, одвојено од услуга које не спадају у овај сет услуга, као и да у оквиру УПУ рачуноводствено одвојено прати РПУ.

Правилник о условима за отпочињање обављања делатности поштанских услуга („Службени гласник РС”, број 51/10) прописује услове које ЈПО морају испунити да би могли отпочети, након добијене дозволе, пружање поштанске услуге.

Правилник о условима за одржавање и унапређење обављања универзалне поштанске услуге („Службени гласник РС”, број 6/11) прописује услове за одржавање и унапређење развоја УПУ.

Правилником о утврђивању Плана издавања пригодних поштанских марака и вредносница и мотива редовних издања поштанских марака и вредносница утврђује се План издавања пригодних поштанских марака и вредносница и мотива редовних издања поштанских марака и вредносница, које у току године издаје Јавно предузеће „Пошта Србије”, Београд.

Правилник о општим условима за обављање поштанских услуга („Службени гласник РС”, бр. 24/10, 58/10, 2/11, 13/11, 65/11, 93/13 и 97/15) прописује услове, начин и поступак обављања поштанских услуга.

Правилник о одређивању тарифних ставова за универзалну поштанску услугу („Службени гласник РС”, бр. 34/10, 58/10, 2/11, 65/11, 21/14 и 83/16) прописује тарифне ставове за УПУ.

Правилник о параметрима квалитета за обављање поштанских услуга и минималном квалитету у обављању универзалне поштанске услуге („Службени гласник РС”, број 146/14), ближе уређује параметре за обављање поштанских услуга и минималне услови за обављање УПУ, које су у обавези да испуњавају ЈПО и други ЈПО који на основу лиценце обављају УПУ.

Правилник о начину и условима приступа поштанској мрежи јавног поштанског оператора прописује услове и начин приступа мрежи ЈПО.

Правилник о методологији формирања цена за универзалну поштанску услугу („Службени гласник РС”, број 100/11) прописује методологију формирања цена за УПУ.

Правилник о утврђивању висине трошкова за издавање дозволе и висине годишње накнаде за обављање поштанских услуга („Службени гласник РС”, број 89/16) утврђује висину трошкова за издавања дозвола као и висину годишње накнаде за обављање поштанских услуга.

Правилник о условима за обављање универзалне поштанске услуге („Службени гласник РС”, број 28/10) прописује услове за обављање УПУ.

Технички услови за кућне сандучиће („Службени гласник РС”, бр. 95/10 и 2/16) дефинишу услове за пројектовање, извођење и постављање кућних сандучића.

Што се тиче УПУ њен статус у Републици Србији регулисан је Законом о поштанским услугама. УПУ у унутрашњем и МПС-у, обухвата пријем, сортирање, превоз и уручење: писмоносних пошиљака масе до два килограма; препоручених писмоносних пошиљака и писмоносних пошиљака са означеном вредношћу; писмена у судском, управном и прекршајном поступку, без обзира на лимите; поштанских упутница; пакета масе до 10 килограма; уручење пакета масе до 20 килограма у МПС-у; секограма масе до седам килограма, без наплате поштарине. УПУ треба да буде доступна свим корисницима на територији Републике Србије по приступачним ценама и у оквиру дефинисаних стандарда квалитета. У Табели 2-1 дат је упоредни приказ опсега УПУ у Републици Србији и у одабраним земљама у региону.

Табела 2-1 Преглед опсега УПУ у одабраним земљама

Земља	Опсег УПУ
Република Аустрија	Пријем, прерада, превоз и уручење писмоносних пошиљака до 2 kg, пријем, прерада, превоз и уручење пакета масе до 10 kg, препоручене пошиљке и вредносне пошиљке, новине и часописи су у оквиру опсега УПУ
Република Словенија	Пријем, прерада, превоз и уручење писмоносних пошиљака до 2 kg, пријем, прерада, превоз и уручење пакета масе до 10 kg, препоручене пошиљке и вредносне пошиљке,
Република Португал	Пријем, прерада, превоз и уручење писмоносних пошиљака до 2 kg, пријем, прерада, превоз и уручење пакета масе до 10 kg, препоручене пошиљке и вредносне пошиљке, искључујући директну пошту
Република Словачка	Пријем, прерада, превоз и уручење писмоносних пошиљака до 2 kg, пријем, прерада, превоз и уручење пакета масе до 10 kg, препоручене пошиљке и вредносне пошиљке, секограма, прерада, превоз и уручење пакета до 20 kg у међународном долазу службена преписка, поштанске упутнице
Република Хрватска	Пријем, прерада, превоз и уручење писмоносних пошиљака до 2 kg, пријем, прерада, превоз и уручење пакета масе до 10 kg, препоручене пошиљке и вредносне пошиљке, пријем, прерада, превоз и уручење секограма до 7 kg, прерада, превоз и уручење пакета до 20 kg у међународном долазу
Република Србија	пријем, пренос и уручење писмоносних пошиљака, укључујући регистроване пошиљке, масе до 2 kg, као и писмоносне пошиљке у електронској форми, пријем, пренос и уручење пакета масе до 1 kg и уручење пакета масе до 20 kg, у МПС-у, пријем, пренос и исплата упутница у класичној и електронској форми, пријем, пренос и уручење секограма до 7 kg

Када је реч о усаглашености Закона о поштанским услугама Републике Србије са директивама ЕУ може се закључити да је ова регулатива већим делом усаглашена. У постојећој регулативи постоје одређена одступања од наведених препорука:

1) није испуњен услов смањења лимита по маси и цени резервисаних услуга до 50 грама или до цене једнаке 2,5-струке цене

5 Извор: РАТЕЛ „Истраживање модела универзалне поштанске услуге”

прве стопе масе и најбржег степена преноса до 2006. године, који није обавезујући за Републику Србију, с обзиром да још увек није држава чланица ЕУ;

2) НРТ-у није поверено спровођење надзора над применом закона, имајући у виду кровне законе који дефинишу вршење надзора од стране надлежних министарстава и других државних органа;

3) није испуњен услов везан за рок потпуне либерализације (1. јануар 2013. године), који није обавезујући за Републику Србију, с обзиром да још увек није држава чланица ЕУ;

4) у одређеној мери делимично је усаглашено неколико препорука везаних за пружање, цене и финансирање УПУ.

Имајући у виду да је Република Србија тренутно у процесу преговора о приступању ЕУ, директиве у том смислу још увек нису нису обавезујуће. Међутим континуирано се врши хармонизација системских закона са регулативом ЕУ и очекује се да до приступања у ЕУ сви закони и друга акта која регулишу област поштанских услуга у потпуности буду усклађени са директивама ЕУ. Преглед усаглашености националног законодавства са поштанским директивама ЕУ приказан је у Табели 2-2.

Табела 2-2 Преглед усаглашености националног законодавства са директивама ЕУ

Директива	Основне препоруке	Усаглашеност регулативе
Директива 97/67/ЕС	1. либерализацију тржишта за пошиљке масе изнад 350 гр.	Усаглашено
	2. пружање УПУ	Усаглашено
	3. критеријума који одређују услуге које могу бити резервисане за даваоце УПУ и услове којима се регулише пружање нерезервисаних услуга	Усаглашено
	4. утврђивање стандарда квалитета за даваоце УПУ	Усаглашено (Дефинисано законом о поштанским услугама, донет подзаконски акт (НРТ))
	5. утврђивање техничких стандарда	Усаглашено
	6. стварање независних НРТ	Усаглашено
	7. приступ поштанској мрежи	Усаглашено
Директива 2002/39/ЕС	1. резервисано подручје: до 2003. године либерализација пошиљака масе изнад 100 гр, а до 2006. године либерализација пошиљака масе изнад 50 гр.	Делимично усаглашено (није испуњен услов смањења лимита по маси и цени на 50 грама)
	2. минимални ниво РПУ	Усаглашено
	3. НРТ- увођење надзора над применом закона	Није усаглашено
Директива 2008/06/ЕС	1. рок за либерализацију (1. јануар 2011. године односно 1. јануар 2013. године за 11 чланица ЕУ)	Није усаглашено
	2. пружање универзалне услуге	Делимично усаглашено (директивом предвиђена достава 5 пута недељно и један пријем дневно, изузетке дефинише регулатор)
	3. основе за одређивање цене УПУ и вођење одвојеног рачуноводства	Делимично усаглашено (Законом о поштанским услугама није предвиђено да неко компетентно тело независно од даваоца УПУ верификује систем обрачунавања трошкова)
	4. Финансирање УПУ	Делимично усаглашено (Законом о поштанским услугама предвиђено финансирање трошкова УПУ из буџета оснивача а не оснивање компензационог фонда)
	5. споразумно решавање спорова	Усаглашено
	6. процедура лиценцирања	Усаглашено
	7. пружање информација (давалац поштанских услуга у обавези је да доставља све информације)	Усаглашено

2.4.2. Улога националног регулаторног тела

Прво независно регулаторно тело (НРТ) које је било задужено за подручје поштанских услуга у Републици Србији, било је РАПУС, формирано 2010. године на основу Закона о поштанским услугама. Доношењем Закона о изменама и допунама Закона

о поштанским услугама престала је са радом РАПУС. Доношењем Закона о изменама и допунама Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС”, број 62/14) и Закона о изменама и допунама Закона о поштанским услугама формирана је РАТЕЛ, која је након престанка рада РАПУС-а преузела, између осталог, и регулаторне послове везане за поштанске услуге.

РАТЕЛ је независна регулаторна организација са статусом правног лица која се у складу са законом врши јавна овлашћења у циљу ефикасног спровођења утврђене политике у области електронских комуникација, подстицања конкуренције електронских комуникационих мрежа и услуга, унапређивања њиховог капацитета, односно квалитета, доприноса развоју тржишта електронских комуникација и заштите интереса корисника електронских комуникација, у складу са одредбама Закона о поштанским услугама и прописа донетих на основу њега, као и регулаторних и других послова у складу са посебним законом којим се уређују поштанске услуге.

У области поштанских услуга РАТЕЛ има обавезу да кроз одговарајућа подзаконска акта, регулише област поштанских услуга, затим да издаје и одузима дозволе за рад, односно да својим деловањем омогући конкуренцију и спречи сваки вид монополског деловања на тржишту поштанских услуга. Поред поменутих активности, основни задатак националног независног регулаторног тела у области поштанских услуга је и гаранција обављања УПУ и свега онога што из дефиниције ове услуге произилази. Надлежност РАТЕЛ-а у области поштанских услуга у Републици Србији је да обавља следеће послове и задатке:

- 1) доноси опште услове за обављање поштанских услуга, стандарде квалитета у обављању поштанских услуга и прати њихову примену;
- 2) утврђује, уз сагласност Владе, лимите по маси и цени за РПУ;
- 3) утврђује време трајања ексклузивног обављања РПУ-а;
- 4) даје сагласност на посебне услове за обављање поштанских услуга;
- 5) прописује ближе услове за издавање дозвола поштанским операторима;
- 6) издаје и одузима дозволе поштанским операторима за обављање УПУ;
- 7) издаје и одузима одобрења поштанским операторима за обављање нерезервисаних поштанских услуга;
- 8) води регистар издатих дозвола поштанским операторима;
- 9) утврђује висину трошкова за издавање дозвола, односно одобрења и висину годишње накнаде за обављање поштанских услуга, као и рокове за измирење обавеза плаћања;
- 10) прати да ли се поштански оператори придржавају услова садржаних у издатим дозволама, односно одобрењима, а у случају повреда тих услова или одредаба Закона о поштанским услугама, предузима мере из своје надлежности;
- 11) одређује тарифне ставове за УПУ;
- 12) утврђује методологију формирања цена за УПУ;
- 13) предузима мере у циљу унапређења конкуренције на тржишту поштанских услуга;
- 14) прати рад поштанских оператора по примедбама, односно приговорима корисника;
- 15) прати развој у области поштанских услуга;
- 16) прикупља информације, формира и одржава базу података од значаја за област поштанских услуга и редовно објављује податке;
- 17) остварује међународне контакте у области поштанске регулативе, ако Законом о поштанским услугама није другачије одређено;
- 18) обезбеђује јавност у раду;
- 19) обавља и друге послове утврђене законом.

Кроз наведене послове и задатке РАТЕЛ реализује своја три основна циља у области поштанских услуга у Републици Србији и то:

- 1) Осигурање пружања универзалне услуге, као вида социјалне обавезе према свим грађанима Републике Србије чиме се обезбеђује коришћење основних поштанских услуга под једнаким условима и ценама на јединственој територији;
- 2) Регулисање односа на тржишту кроз дефинисање одговарајућег правног оквира;
- 3) Осигурање приступа мрежи ЛПО осталим поштанским операторима.

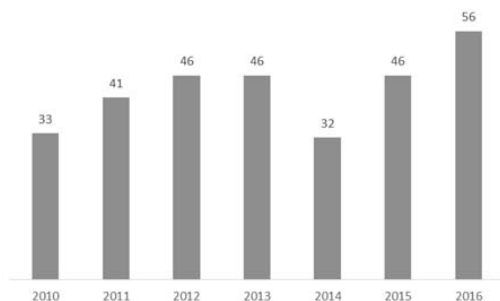
Ради испуњења ових циљева РАТЕЛ је до сада донео читав низ правилника и одлука од којих се могу издвојити:

- 1) Правилник о методологији формирања цена за УПУ;
- 2) Правилник о општим условима за обављање поштанских услуга;
- 3) Правилник о одређивању тарифних ставова за УПУ;
- 4) Правилник о условима за обављање УПУ;
- 5) Правилник о утврђивању висине трошкова за издавање дозволе и висине годишње накнаде за обављање поштанских услуга;
- 6) Правилник о параметрима квалитета за обављање поштанских услуга и минималном квалитету у обављању УПУ;
- 7) Правилник о начину и условима приступа поштанској мрежи ЈПО-а;
- 8) Технички услови за кућне сандучиће.

2.4.3. Отвореност тржишта поштанских услуга у Републици Србији

Законом о поштанским услугама донетим 2005. године започео је процес отварања тржишта поштанских услуга у Републици Србији. Овим Законом уведена је обавеза да свако ко жели да се бави поштанским услугама у Републици Србији мора да поседује одговарајућу дозволу издату од стране НРТ-а. Међутим, у периоду од скоро пет година, до формирања НРТ-а 2010. године, постојао је „правни вакуум“, тј. ситуација када су се поштанском делатношћу бавили само оператори регистровани пре ступања на снагу Закона о поштанским услугама, док није било издавања дозвола новим операторима. Након формирања НРТ-а (РАПУС-а) ова ситуација је превазиђена и почело је издавање дозвола за обављање поштанске делатности. Након овога није било више никаквих препрека и проблема у отварању поштанског тржишта у Републици Србији што се може видети и из броја издатих дозвола, односно броја поштанских оператора у претходном периоду (Слика 2-14).

Слика 2-14 Број поштанских оператора у Републици Србији у периоду 2010-2016. године

Извор: РАПУС: Извештаји о раду

На тржишту поштанских услуга у Републици Србији, поштанске услуге обављају:

- 1) Јавни поштански оператор, који поседује лиценцу за пружање УПУ, уз ексклузивно право обављања РПУ;
- 2) Поштански оператори који поседују дозволе за обављање поштанских услуга.

На основу званичних података РАТЕЛ-а од 31. децембра 2016. године у Републици Србији поред ЈПО, који има и лиценцу за пружање УПУ, још 55 оператора поседује важеће дозволе за обављање поштанских услуга. Сви поштански оператори се, на основу услуга и територије на којој пружају услуге могу сврстати у неколико група. (Табела 2-3).

Табела 2-3 Преглед броја поштанских оператора у Републици Србији према врстама услуга

Врста услуге	Број оператора који пружају услугу
УПУ	1 оператор
Пријем, прерада, превоз и уручење експрес поштом	49 оператора
	27 оператора на националном нивоу
	10 оператора на међународном нивоу
	20 оператора на територији града Београда
Прерада и уручење међународних пакета масе веће од 20 kg у долазу у Републику Србију	3 оператора

Врста услуге	Број оператора који пружају услугу
Пријем, прерада и превоз међународних пакета у долазу из Републике Србије, масе веће од 10 kg	3 оператора
Пријем, превоз и уручење регистрованих поштанских пошиљака директно од пошиљаоца до примаоца	7 оператора
Пријем, прерада, превоз и уручење пакета масе веће од 10 kg	5 оператора

Извор: РАТЕЛ: Регистар дозвола поштанских оператора

Следећи, веома битан, елемент отворености тржишта поштанских услуга је приступ поштанској мрежи ЈПО. Ради заштите интереса корисника, али и развоја конкуренције, као и развоја самог тржишта, потребно је осигурати доступност елементима поштанске мреже пружаоца УПУ.

У Републици Србији приступ поштанској мрежи ЈПО регулисан је Правилником о начину и условима приступа поштанској мрежи јавног поштанског оператора, који је донео РАТЕЛ.

Правилник о начину и условима приступа поштанској мрежи јавног поштанског оператора прописује поступак приступа поштанској мрежи и поштанској инфраструктури ЈПО од стране других поштанских оператора, ради обезбеђивања континуираног, квалитетног и одрживог пружања УПУ. Приступ поштанској мрежи ЈПО омогућава другим операторима да користе:

- 1) одређене јединице поштанске мреже;
- 2) логистичке, техничко-технолошке, информатичке, кадровске и друге ресурсе ЈПО;
- 3) поштански адресни систем.

Приступ поштанском адресном систему подразумева да је другим поштанским операторима омогућено да користе базу података с поштанским адресним кодовима (ПАК) јавног поштанског оператора, као и коришћење података за груписање пошиљака.

2.5. Позиција јавног поштанског оператора

Јавно предузеће „Пошта Србије”, Београд, као јавни поштански оператор у Републици Србији, давалац је поштанских услуга са обавезом пружања УПУ и ексклузивним правом, које му гарантује држава, на обављање резервисаних услуга у оквирима одређеног лимита по маси и цени, а у складу са Законом о поштанским услугама.

Јавно предузеће „Пошта Србије”, Београд обавља УПУ на целокупној територији Републике Србије на основу лиценце број Л-2010-1/1, издате од стране регулатора.

На основу података из 2015. године Јавно предузеће „Пошта Србије”, Београд карактерише:

- 1) укупна имовина износи 34,11 милијарди динара од чега 23 милијарди динара (67,43%) је стална имовина, а 11,11 милијарди динара (32,57%) обртна имовина⁶;
- 2) капитал је 25,83 милијарди динара, а резервисања и обавезе 8,29 милијарди динара⁷;
- 3) нето добитак износи 3,13 милијарди динара⁸;
- 4) пружање услуга се обавља преко 1.491 поште, од тога 233 уговорне поште. Једна пошта опслужује у просеку 4.766 становника, просечан број становника по једном шалтеру је 1.825, а просечан број становника по доставном рејону је 1.994⁹;
- 5) укупан број запослених је 14.956, при чему је годишња флукуација у задњих пет година највише износила 140 запослених¹⁰;
- 6) Јавно предузеће „Пошта Србије”, Београд праги и унапређује квалитет услуга. Јавно предузеће „Пошта Србије”, Београд је од 1. јула 2014. године поново у пројекту UNEX (међународно независно мерење квалитета поштанских услуга). На основу резултата мерења у 2015. години 56,2% пошиљака је уручено у року J+3, а 83,35% у року J+5¹¹. У међународном саобраћају просечно

6 Извор: Република Србија, Агенција за привредне регистре, Редован годишњи финансијски извештај, Биланс Стања

7 Исто

8 Извор: Република Србија, Агенција за привредне регистре, Редован годишњи финансијски извештај, Биланс Успеха

9 Јавно предузеће „Пошта Србије”, Београд Профил предузећа 2015. <http://www.posta.rs/dokumenta/lat/o-nama/profil-preduzeca-2015.pdf>

10 Исто

11 Јавно предузеће „Пошта Србије”, Београд Извештај о стању квалитета универзалне поштанске услуге за 2015. годину. <http://www.posta.rs/dokumenta/lat/o-nama/izvestaji/izvestaj-o-stanju-kvaliteta-univerzalne-postanske-usluge-2015.pdf>

је 59,05% пошиљака стигло на одредиште у неку другу европску земљу у року J+3, а 83,7% у року J+5, док је из европских земаља у Србију у року J+3 стигло просечно 57,17% пошиљака, а у року J+5 – 85,06%¹².

На основу података из планова пословања види се да од укупног броја услуга у Јавном предузећу „Пошта Србије“, Београд око 56% чине услуге из домена РПУ, око 3% услуге из домена нерезервисане поштанске услуге из области УПУ, док око 42% од укупног броја услуга чине комерцијалне услуге. Учешће поштанских услуга у укупном броју услуга које ово предузеће пружа креће се око 64 %.

Јавно предузеће „Пошта Србије“, Београд у последњих неколико година изузетно велику пажњу посвећује сопственом прилагођавању тржишним условима пословања и постепеној либерализацији тржишта поштанских услуга у Републици Србији. Јачање конкурентности и позиције на поштанском тржишту Јавног предузећа „Пошта Србије“, Београд најбоље је видљиво кроз константно унапређење постојећих и развој нових, савремених, поштанских услуга, као и све већу диверсификацију услуга у последњих неколико година. Све ово указује на чињеницу да Јавно предузеће „Пошта Србије“, Београд, као Јавни поштански оператор и даље представља значајан привредни субјект у Републици Србији.

3. ТЕНДЕНЦИЈЕ РАЗВОЈА ПОШТАНСКОГ САОБРАЋАЈА

3.1. Глобални развој поштанског тржишта

На глобалном нивоу поштански сектор је у последњих тридесет година доживео низ изузетно значајних промена. Различити утицаји као што су: деловање директне и индиректне конкуренције, приватизација, либерализација, раздвајање операторске и регулаторне функције, тражња корисника за бољим и поузданијим услугама, као и нове технологије захтевале су од поштанских оператора скоро свих земаља света да прилагоде своју оперативну и финансијску стратегију новонасталој ситуацији како би остали конкурентни.

Као један од најзначајнијих сегмената поштанског тржишта издвојили су се корисници (потрошачи) поштанских услуга који су уз растућу дигитализацију довели до:

1) промене модела потрошње: Потрошачи све више користе *on line* услуге и своје навике усмеравају од фиксне *on line* локације ка коришћењу мобилних платформи и њихова способност да производе и штампају своје производе у 3Д техници ће их претворити у производне потрошаче тзв. „*prosumers*“.

2) промене динамике тражње: Помак у моделу потрошње је довео до промене у динамици потражње. Потрошач новог доба жели да производи буду испоручени на тачно одређеном месту и у тачно одређено време. Ова испорука на захтев, захтева флексибилније опције испоруке, од испоруке истог дана до опције „кликни и купи“.

3) прелазак ка колаборативној економији кружног тока: Потрошачи све више креирају нове платформе „*give and share*“, тј. „дај и дели“ уместо „*market and sell*“, тј. „рекламирај и продај“ производа или услуга. Кружна економија се развија као одговор на питања заштите животне средине и одрживости. Компаније такође схватају све већу вредност кооперативне конкуренције („*cooperation*“).

Анализирајући конкуренцију Јавног предузећа „Пошта Србије“, Београд на тржишту, указано је да њена снага почива на њеној способности праћења услуге и контроле квалитета „од краја до краја“ заснованој на моћним информационим системима и примени њихових технологија.

Упркос великим разликама, на светском нивоу, у развијености поштанских сектора ипак постоје неки изразити трендови који имају утицаја на целокупан поштански сектор у дугорочном периоду и то, пре свега, захваљујући деловању СПС-а. СПС је међувладина организација и специјализована агенција УН, која се придржава традиционалних вредности прокламованих својим уставом, укључујући обезбеђење пружања ефикасних и доступних поштанских услуга свим грађанима света. СПС као неполитичка организација, не бави се унутрашњим аспектима организације и

функционисања поштанског саобраћаја држава чланица. Међутим, државе чланице прихватају обавезу да примењују регулативу СПС-а у МПС-у. Основни принципи ове регулативе су: јединство поштанске територије, слобода поштанског транзита и јединствености принципи тарифирања за међународне писмоносне услуге.

У својој досадашњој историји СПС је одржао 26 конгреса и скоро сваки од њих је имао изузетан утицај на поштански саобраћај кроз креирање глобалне политике и стратегије развоја.¹³

24. Конгрес се одржао у Женеви 2008. године. Светска поштанска стратегија Женева – 2008. године констатовала је да се поштански сектор суочава са великом конкуренцијом нових технологија заснованих на информатици и телекомуникацијама, као и са потпуном неизвесношћу у погледу даљег раста поштанског саобраћаја. Стратегија је предвиђала низ активности којима би се побољшали квалитет поштанских услуга и ефикасност поштанске мреже:

- 1) унапређење повезаности, квалитета и ефикасности тродимензионалне поштанске мреже (физичка, електронска и финансијска);
- 2) подстицај одрживог развоја поштанског сектора и његове економије кроз активности;
- 3) подстицање УПУ која је прилагођена друштвеном, економском и технолошком окружењу;
- 4) унапређење раста поштанских тржишта и услуга.

У оквиру наведених циљева, овом Стратегијом су дефинисане обавезе Влада држава чланица, јавних поштанских оператора, ужих савеза и сталних органа УПУ, као учесника у реализацији циљева.

Стратегијом из Женеви посебно су истакнути следећи захтеви:

- 1) да међународне финансијске институције повећају своју подршку поштанском сектору како би ојачао своју улогу у економском развоју државе;
- 2) да јавни поштански оператори трансформишу у компаније конкурентне на тржишту комуникација, а које су способне да пружају квалитетну УПУ целокупном становништву;
- 3) да ужи регионални савези пруже сву потребну помоћ својим чланицама у реализацији поштанских реформи.

2012. године у Дохи је одржан 25. конгрес СПС. Поштанском стратегијом из Дохе дефинисана су четири основна циља која су на глобалном нивоу представљала путоказ СПС-у као и подршку свим земаљама чланицама и ужим савезима за период 2013–2016. године. Ови циљеви су:

Циљ 1 – Унапређење међуповезаности глобалне поштанске мреже

СПС се фокусирао на квалитетну, приступачну, безбедну, ефикасну УПУ. Један од најзначајнијих циљева СПС-а је био да омогући ефикасан рад тродимензионалне поштанске мреже: физичке, електронске и финансијске. За државе чланице СПС-а међуповезаност поштанских мрежа, у ширем смислу, свих учесника у поштанском сектору, је важна за интеграцију глобалног поштанског ланца преноса.

Циљ 2 – Пружање техничког знања и искуства из области поштанског сектора

У време крупних трансформација у сектору, мисија СПС-а била је да задржи улогу јединственог глобалног форума за све кључне играче у поштанском сектору, преко којег би се вршила размена идеја и примера најбоље праксе у циљу развоја и унапређења регулаторног оквира и стварања стабилне основе за пружање и приступ УПУ.

Циљ 3 – Промовисање иновативних производа и услуга (развој тродимензионалне мреже поштанских услуга)

Како би се изборили са смањеном потребом корисника за основним поштанским услугама, многи оператори су покушали да диверсификују услуге. Поштански сектор се налазио у одличној стратешкој позицији из разлога што секторска глобална повезаност и приступ интернету отварао су нова тржишта која су владама држава чланица пружила шансе, у смислу укључивања руралних средина и стварање прилика за развој економије и трговине.

Циљ 4 – Подстицати одрживи развој поштанског сектора
Један од кључних закључака са Стратешке конференције одржане 2010. године, био је да одрживи развој мора да остане питање од суштинског значаја за СПС и цео поштански сектор.

¹² IPC, International mail quality of service monitoring, UNEX™ 2015 results, https://www.ipc.be/~media/documents/public/unex/full%20year%20results/unex_leaflet_2015_en.pdf

¹³ Кнежевина Србија била је једна од 22 потписнице Оснивачког акта СПС, донетог на 1. конгресу 9. октобра 1874. године

Одрживи развој се овде треба схватити у најширем смислу. Неопходно је укључити социјална и питања очувања животне средине, али и одрживост поштанског модела пословања и развој сектора кроз све три димензије поштанске мреже.

Наведена четири стратешка циља, кроз пратеће програме, представљала су водич и полазну основу за даљи развој регија и ужих савеза. У стратегији су биле дефинисане и обавезе влада држава чланица, овлашћених поштанских оператора, ужих савеза и сталних тела УПУ, као кључних играча у поштанском сектору, задужених за реализацију поменутих циљева, које су, на глобалном и националном нивоу, посебно разрађене Акционим планом.

26. Конгрес одржан је у Истанбулу у септембру и октобру 2016. године. Истанбулска поштанска стратегија представља стратешки план СПС-а којим се поставља правац кретања поштанског сектора на међународном плану, у предстојећем планском периоду од 2017. до 2020. године.

Највећи део овог документа је посвећен стратешком оквиру СПС-а за период 2017–2020. године. У том смислу, дефинисана су три стратешка циља и петнаест програма као одговор на постојеће стратешко окружење, као и могуће активности које треба да буду спроведене од стране тела СПС-а и заинтересованих страна (влада, регулаторна тела и овлашћени поштански оператори).

Светска поштанска стратегија из Истанбула се састоји од три свеобухватне теме, приказане у Визији 2020, које су идентификоване да пруже ширу визију и правац будуће стратегије са циљем заједничке изградње:

1) Поштанског света где се иновација дели, промовише и подстиче – не као луксуз, већ као реалност за све;

2) Поштанског света где пуна интеграција мрежа на националном, регионалном и глобалном нивоу више није само циљ, већ реалност;

3) Поштанског света у коме су јединствене способности нашег сектора да укључе популацију, економске чиниоце и територије у потпуности препознате и искоришћене од стране влада, развојних партнера и међународних организација.

Да би се проактивно одговарало на могућности и изазове идентификоване у анализи стратегије и напретку према свеукупном стратешком правцу УПУ-а, Светска поштанска стратегија из Истанбула обухвата три циља:

Циљ 1 – Побољшање интероперабилности мрежне инфраструктуре

Обезбеђивањем квалитета услуге, ефикасних и сигурних ланца снабдевања, развој стандарда и информационих и комуникационих технологија (ИКТ) и олакшањем оперативних процеса и регулативе омогућиће се реализација овог циља. СПС ће се фокусирати на квалитетну, приступачну, безбедну и ефикасну УПУ. Један од најзначајнијих циљева СПС-а је да омогући ефикасан рад поштанских мрежа: физичке, електронске и финансијске. Концепт међуповезаности и даље је један од главних изазова са којима се поштански сектор данас суочава. За државе чланице СПС-а, међуповезаност поштанских мрежа, у ширем смислу, свих учесника у поштанском сектору, је важна за интеграцију глобалног поштанског ланца преноса.

Циљ 2 – Обезбеђење одрживих и модерних производа

Овај циљ се постиже кроз модернизацију и потпуно интегрисање производног портфолија и подржавање система наплате, убрзавање развоја решења е-трговине, подржавање развоја различитих производа и услуга, и подржавање олакшања трговине кроз поштанску мрежу. Како би се изборили са смањеном потребом корисника за основним поштанским услугама, многи оператори су покушали да диверсификују услуге. Иновација, у виду употребе ИКТ-а, постала је неизбежна за данашње поштанско тржиште. Технологија данас мења начин на који појединци међусобно комуницирају и сарађују. Имајући то у виду, поштански сектор се налази у одличној стратешкој позицији, из разлога што секторска глобална повезаност и приступ интернету отварају нова тржишта која владама могу да пруже прилике, у смислу укључивања руралних средина и стварање прилика за развој економије и трговине.

Циљ 3 – Подстицање ефикасног функционисања тржишног сектора

Кроз допринос дефиницији и развоју УПУ; започињање и имплементацију релевантних развојних и кооперативних мера; охрабривање тржишних и секторских информација; побољшање ефикасности у областима политике, регулатива и стратегије; и

мобилизације еколошког и одрживог развоја. Један од кључних заједничких са Стратешке конференције одржане 2014. године, био је да одрживи развој мора да остане питање од суштинског значаја за СПС и цео поштански сектор. Одрживи развој се овде треба схватити у најширем смислу, кроз социјална питања, очување животне средине, одрживост поштанског модела пословања и развој сектора кроз све три димензије.

Како Истанбулска поштанска стратегија даје смернице, које нису обавезујуће, предвиђено је да сваки ужи савез одабере приоритетне активности које намерава да реализује у оквиру Истанбулске поштанске стратегије, користећи предложене регионалне планове развоја и матрице приоритетних активности.

Потпуна либерализација тржишта и укидања резервисаних услуга НПО могу створити одређене проблеме, те због тога мора да постоји јасна политика цена универзалне услуге и начин надокнаде евентуалног губитка, односно финансирања УПУ. Данас је у примени неколико различитих модела финансирања УПУ:

1) Резервисано подручје као модел финансирања: Резервисано подручје представља главни механизам традиционалног приступа обавези УПУ (USO - Universal Service Obligation). Овај механизам ствара монопол тако да оператор може поставити јединствену просечну цену на одређеном географском подручју без конкурентског приступа. Резервисано подручје омогућава разна „преливања” између ниско-трошковних и високо-трошковних подручја. Губици који се направе на високо-трошковним подручјима компензују се профитом направљеним на ниско-трошковним подручјима. Алтернатива би могла бити повећање цена у високо-трошковном подручју, али то би било неодрживо због очувања јединствености цена универзалних услуга. Решење овог проблема за резервисано подручје је да спречи улазак конкурента у просечно-трошковном делу тржишта, тако да јавни оператор може континуирано да превазилази губитке на високо-трошковном тржишту. Да је однос високо-трошковних потрошача мањи, резервисано подручје не би морало покрити цело тржиште;

2) Компензационо финансирање: Компензационо финансирање је један од механизма који је најчешће коришћен за финансирање под условом да је цена универзалне услуге усклађена са трошковима. У неким земљама, као што су Аустралија, Република Француска и САД, овај модел прилагођен је за финансирање универзалног сервиса у различитим секторима укључујући и телекомуникације и електронику.

Члан 9. став 4. Директиве 2008/6/ЕС регулише питање компензационог финансирања и постојања независног тела у односу на повластице и њихове даваоце. Ипак, употреба компензационог капитала у поштанском сектору до сада је била ограничена. За извршавање компензационог финансирања потребно је решити проблеме у смислу проналажења извора финансирања, утврђивања пореске основице и пореског обвезника:

1) компензационо финансирање порезом на приход оператора – Један од најчешће коришћених метода за прибављање финансијских средстава је порез на приход оператора. Овакав начин прибављања капитала користи се у Аустралији, Републици Француској, Канади и САД-у, за финансирање универзалног телекомуникационог сервиса. Случајеви указују да постоје две опције у дефинисању пореске основице, а то су: порез на укупан приход и порез на специфичне приходе. У пракси нема много случајева где је компензационо финансирање са порезом на приход, искоришћено у поштанском сектору. Један пример је Република Италија, где сви оператори, власници лиценце универзалног сервиса, одвајају проценат прихода од универзалних сервиса у компензациони фонд. Чињеница је да према информацијама које даје Пошта Републике Италије, у 2005, допринос компензационог финансирања представљао само 0,04% признатих УСО трошкова;

2) компензациони капитал финансиран порезом на профит оператора – Постоје две опције оваког начина прибављања капитала: порез на укупан профит и порез на део профита - из не-УСО области. Овакав вид финансирања се ређе користи. Коришћење пореза на профит може довести до тешкоћа у алокацији због ризика од усвајања недоследних рачуноводствених политика;

3) компензациони капитал финансиран по јединачним порезима – Може имати следеће форме: директан порез на потрошаче и порез на операторе – (који се прелива на потрошаче у форми јединичних пореза);

4) компензациони капитал финансиран укупним порезима – Компензациони капитал може бити финансиран кроз укупне порезе било на операторе или директно на кориснике. У пракси, укупни порези су наметнути на нивоу фиксних износа за операторе или кориснике, независно од њиховог тржишног учешћа или потрошње. Иако би једнократни порези имали висок резултат у смислу алокативне ефикасности, могли би да се суоче са проблемима у односу на друге критеријуме. Проблеми су резултат тешкоћа да се унапред идентификује број оператора који би били укључени у пореску основу (нарочито нових учесника) и тиме и индивидуалних доприноса. Уз то, ако је укупни једнократни порез одређен превише високо, конкуренти могу бити обесхрабрани за улазак на тржиште, чиме се доводи у питање продуктивна ефикасност;

5) компензациони фондови са порезом по јединици на операторе – УСО се финансира кроз порезе по јединици у много случајева, нарочито у енергетском сектору САД. У пракси, порези по јединици добили су облик доплате по јединици електричне енергије (или гаса) које корисници потроше. Порез по јединици може бити интересантан, у земљама где прецизни подаци о поштанском саобраћају нису доступни. Овај проблем се може превазићи ако се користе адекватне статистичке методе процене обима. Уз то, као и са другим типовима компензационих фондова, регулатор ће морати да има правну моћ и капацитет да пружи адекватно праћење поштанског саобраћаја и средстава која иду у компензациони фонд. Ако се количине могу измерити релативно лако, мање је вероватно да ће коришћење пореза по јединици бити проблематично. Изузетак би биле земље са мало пошљака по глави становника, где ће се захтевати виши порез по јединици него у земљама са више пошљака. Ово би угрозило приступачност УСО-а и пропорционалност компензационих фондова који се финансирају порезом по јединици.

3.2. Правци развоја поштанског саобраћаја у Европи

Успостављање унутрашњег тржишта поштанских услуга у ЕУ, први пут је представљено 1988. године у документу Бела књига о поштанским услугама. Следећи документ је била тзв. Зелена књига која је донета 1992. године и у којој се указивало на проблематику конкуренције на тржишту поштанских услуга, као и на неопходност обављања УПУ. У овом документу је први пут указано да је потребно створити целокупан политичко-регулаторни оквир у области пружања поштанских услуга. У Зеленој књизи наглашена је потреба да се на националном нивоу пружа УПУ по приступачним ценама, како би се заштитиле потребе корисника за поштанским услугама од могућих проблема који би могли настати у поступку либерализације тржишта поштанских услуга. Самим тим, овај документ представља главну прекретницу у развоју европског поштанског тржишта. Отварање тржишта није означено као циљ, већ као средство кроз које се постижу циљеви реформе.

Основни циљеви поштанске политике ЕУ су да:

- 1) комплетира јединствено европско тржишта поштанских услуга;
- 2) обезбеди квалитетну УПУ за све кориснике по повољним ценама;
- 3) побољша квалитет услуга и то пре свега у сегменту времена преноса поштанских пошљака као и у лакој приступу;
- 4) обезбеди правилну примену законодавства ЕУ и предлаже неопходне промене за испуњење ових циљева.

У земљама ЕУ тржиште поштанских услуга ЕЦ регулисала је поштанским директивама. Прва поштанска директива донета је 1997. године и она је до сада два пута мењана и допуњавана у циљу боље хармонизације поштанског тржишта:

1) Директива 97/67/ЕС дефинисала је заједничка правила за регулацију и развој унутрашњег тржишта ЕУ са циљем развоја и побољшања квалитета поштанских услуга;

2) Директива 2002/39/ЕС није у већој мери разматрала питања везана за обављање УПУ, али је истовремено представљала напредак у поступку либерализације тржишта поштанских услуга. Имајући у виду експанзију у напретку ИКТ-а, као и све динамичније промене у погледу редуцирања подручја резервисаног сервиса, довеле су потребе за редефинисањем УПУ а нарочито по питању успостављања адекватног модела финансирања УПУ;

3) Директива 2008/6/ЕС је заокружила поступак либерализације тржишта, укинула је монопол, односно ексклузивна или

резервисана права на пружање појединих поштанских услуга. Директива је дефинисала временски оквир отварања унутрашњег тржишта поштанских услуга, утврдила заједничка правила у вези израчунавања „нето“ трошкова који настану пружањем УПУ, начине финансирања УПУ као и методе одржавања постигнутог квалитета у обављању УПУ по приступачним ценама за све кориснике на тржишту поштанских услуга.

Преглед поштанских директива (Табела 3-1) указује да су главни циљеви поштанских директива осигурање и побољшање конкурентности поштанских услуга, са сврхом осигурања ефикасних, поузданих и квалитетних поштанских услуга свим становницима земаља ЕУ по приступачним ценама, путем одговарајућег регулаторног оквира.

Табела 3-1 Преглед поштанских директива

Директива 97/67/ЕС	Децембар 1997. године
Утврђивање заједничких правила регулације поштанског тржишта ЕУ у циљу развоја и побољшања квалитета, која се односе на:	
либерализацију тржишта за пошљак масе изнад 350 гр;	
пружање УПУ;	
критеријуме који одређују услуге које могу бити резервисане за даваоце УПУ и услове којима се регулише пружање нерезервисаних услуга;	
тарифна начела и транспарентности обрачуна пружања УПУ;	
утврђивање стандарда квалитета за даваоце УПУ;	
утврђивање техничких стандарда;	
стварање независних НРТ-а.	
Директива 2002/39/ЕС	Јун 2002. године
Директива 2002/39/ЕС мења и допуњава Директиву 97/67/ЕС у погледу даљег подстицања конкуренције на тржишту поштанских услуга дефинишући:	
резервисано подручје:	
– до 2003. либерализација пошљака масе изнад 100 гр.	
– до 2006. либерализација пошљака масе изнад 50 гр.	
дефинише минимални ниво резервисаног сервиса	
дефинише задатке регулатора	
стандарде квалитета	
начело лиценцирања	
препоруче у вези компензационог фонда	
принципе одређивања цена и вођење одвојеног рачуноводства	
Директива 2008/06/ЕС	Фебруар 2008. године
Директива 2008/06/ЕС мења и допуњава Директиву 97/67/ЕС у циљу потпуног успостављања унутрашњег тржишта за поштанске услуге дефинишући:	
приступ поштанској мрежи	
базу за одређивање цене универзалног сервиса	
могућа средства финансирања универзалног сервиса	
начине подстицања развоја нових услуга	
рок за либерализацију (1. јануар 2011. односно 1. јануар 2013. године за 11 чланица ЕУ)	
– Финска, Велика Британија, Шведска и Немачка, званично су извршиле потпуну либерализацију	
– Грчка, Чешка, Кипар, Летонија, Литванија, Луксембург, Мађарска, Малта, Пољска, Румунија и Словачка, одложиле су либерализацију до 1. јануара 2013. године.	

Поштанске директиве су правно обавезујуће за све земље чланице ЕУ али само на циљ који је одређен у директиви. Детаље везане за спровођење директива одређују законодавци (ресорна министарства, владе, парламенти) држава чланица имплементацијом у национално законодавство.

Унапређење квалитета поштанских услуга, као један од циљева законодавне реформе, подразумева спремност да се одговори захтевима и очекивањима корисника и створе услови за развој конкуренције, уз неопходност доношења и примене антимонополских закона у свим државама.

У ЕУ државе чланице имају обавезу пружања УПУ на читавој својој територији, а при томе за обављање УПУ могу одредити једног или више давалаца УПУ за део или за читаву територију. Државе чланице ЕУ су у обавези да обезбеде обављање УПУ на објективан и непристрасан, односно, недискриминаторски начин. Ове директиве чине регулаторни оквир за пружање УПУ. Поједине одредбе директива, државе чланице морају стриктно поштовати, а неке се могу прилагодити националним специфичностима, као нпр. одредбе које регулишу финансирање УПУ. Што се тиче финансирања УПУ, понуђено је неколико модела, те земље чланице могу да изаберу онај модел који највише одговара националним специфичностима земаља чланица ЕУ. Такође, посматрајући и

остале елементе УПУ, као нпр: опсег, фреквенцију, квалитет, тарифне ставове финансирање, лицензирање и др. могу се приметити разлике између земаља чланица и то пре свега у регулаторним оквирима односно надлежностима и доносиоцима аката који регулишу ове сегменте УПУ (Табела 3-2).

Табела 3-2 Приказ доносилаца аката који регулишу област УПУ

Земља	Опсег УПУ	Фреквенција обављања УПУ	Квалитет	Тарифни ставови	Финансирање УПУ	Процедура лицензирања
Република Аустрија	А	А	А	А	АБ	А
Република Словенија	А	А	АД	А	АД	АД
Република Португал	А	А	А	А	АГ	АГ
Република Словачка	АД	АД	АД	-	АД	А
Швајцарска Конфедерација	А	Б	В	АБ	-	АД
Румунија	А	АД	АД	АД	АД	АД
Краљевина Данска	А	Ц	Ц	-	А	А

Извор: РАТЕЛ: Истраживање модела УПУ

Легенда:

А – Закон регулише сегменте УПУ,

Б – Акти, одлуке, правилници донети од стране премијера или савета министара

Ц – Акти, одлуке, правилници донети од стране министарства надлежног за област поштанског саобраћаја

Д – Акти НРТ-а

Г – Остало

3.3. Нове услуге и трендови у поштанском саобраћају

Поштански сектор налази се у процесу значајних промена. Осим дерегулације, глобализације, растуће конкуренције и сл, основни изазов пред којим се налазе сви поштански оператори су промена навика потрошача, појава све већег броја супститута, промена начина пословања и др. Ово је натерало поштанске операторе да проактивно делују у новонасталој ситуацији, као и да приступе стварању нове вредности. Све ово захтева од поштанских оператора стварање нових модела пословања, који у себе укључују не само развој нових производа и услуга, већ иновације у комплетном пословном процесу и начину организације пословања.

Савремено пословање у поштанском сектору подразумева повећање квалитета постојећих пословних процеса и услуга, диверсификацију пословања кроз увођење нових поштанских и непоштанских сервиса. Сви нови трендови и услуге могу се сврстати у неколико група:

- 1) унапређење постојећих услуга;
- 2) диверсификација пословања;
- 3) развој електронских поштанских услуга;
- 4) развој електронске трговине.

Једна од кључних компаративних предности поштанског сектора је квалитетна и развијена мрежа. Захваљујући њој поштански систем има могућност стварања нове вредности кроз иновацију и то пре свега у сегментима којима се помаже смањење трошкова клијентима. У том контексту у последњих неколико година развијен је читав низ нових поштанских услуга које се ослањају на традиционалне поштанске услуге. Ове, нове, услуге, најчешће се базирају на повећању спектра доставних опција и оне укључују:

- 1) збирне поштанске сандучиће;
- 2) концепт аутоматизације места пријема и уручења;
- 3) маркетиншке услуге;
- 4) услуге доставе везане за 3Д штампу.

У области диверсификације услуга постоји снажна тенденција развоја непоштанских услуга и то пре свега у сегменту стварања стратешких партнерстава са операторима у другим секторима, (телекомуникације, комуналне делатности и сл.). Диверсификација услуга може да се креће у веома широком спектру, од тренутно најчешћих услуга у овом сегменту као на пример: читавање потрошње

комуналних услуга воде, струје гаса и др (нарочито у руралним подручјима), затим услуге логистике, сортирања, реализовања наруџбина, па све до савремених услуга везаних за чување електронских докумената, сигурно *on-line* плаћање, издавање електронских сертификата, па чак и пословање са виртуелним валутама (употреба виртуелне валуте, послови интегратора или мењачки послови).

Развој нових електронских поштанских услуга (е-поштанских услуга). Е-поштанске услуге представљају услуге које се директно надовезују на традиционалне поштанске услуге, а произашле су из развоја и примене нових технологија, пре свега ИКТ-а. Нове е-поштанске услуге према класификацији СПС-а приказане су у Табели 3-3.

Табела 3-3 Е-поштанске услуге

Услуга	Опис услуге
Приступна тачка Интернету у поштанским јединицама	Корисници могу приступити Интернету у поштанским јединицама.
Информације о услугама и тарифама на <i>web</i> страници	Корисници могу добити информације о различитим услугама и производима, као и припадајућим тарифама на поштанским <i>web</i> страницама.
Електронски поштански сандучићи	Омогућује слање електронских порука од ауторизованог пошиљача те испоруку и чување електронских порука и информација за ауторизованог примаоца. Дефинисано у чланку 14. Конвенције СПС-а и чланку <i>RL 256er</i> Правилника о писмоносним услугама.
<i>Online</i> директна пошта	Испорука рекламних и/или других промотивних комуникација од стране поште електронским путем.
Препоручена електронска пошта	Сигуран поштански е-сервис који пружа доказ о слању и испоруци електронских порука. Сигуран комуникациони канал за ауторизоване кориснике. Дефинисани у члану 14. Конвенције СПС-а и члану <i>RL 256bis</i> Правилника о писмоносним услугама. Постоји нацрт СПС функционалне спецификације стандарда (<i>S52</i>).
Електронска марка	Поштанска марка која је електронски плаћена и преузета, нпр. с поштанске <i>web</i> странице или апликације паметног телефона. Поштанска марка се након тога штампа или чува у електронском облику. Представља доказ о претходном плаћању поштанске услуге. Обично електронске марке имају бар код или <i>RFID</i> ознаку.
Персонализоване електронске марке	Електронске марке дизајниране према потребама и захтевима корисника. Нпр. слика корисника на маркама.
Електронска поштанска сертификована марка	Пружа доказ о електронском догађају; одређеног облика, у одређеном тренутку, укључује једну или више страна. Дефинисано у члану 14. Конвенције СПС-а и члану <i>RL 256</i> . Правилника о писмоносним услугама. Нацрт СПС функционалне спецификације стандарда (<i>S43</i>) подржава ову услугу.
Електронски потпис	Омогућује дигитално потписивање докумената.
Е-телеграм	Омогућује састављање телеграма електронски, нпр. путем <i>e-maila</i> или СМС-а. Телеграм се испоручује примаоцу у физичком облику
Е-разгледнице	Омогућује <i>online</i> куповину разгледнице, која се затим испоручује примаоцу физичким или електронским путем.
<i>Online</i> фах	Омогућује пренос текстова или илустрација верних оригиналу путем факса, како је дефинисано чланом <i>RL 254</i> . Правилника о писмоносним услугама.
Хибридна пошта (електронска у физичку)	Корисницима омогућује слање оригиналне поруке, која се затим електронски обрађује и претвара у писмоносу поштилку која се физички испоручује примаоцу. Дефинисано у члану <i>RL 253</i> . Правилника о писмоносним услугама.
Хибридна пошта (физичка у електронску)	Корисницима омогућује слање оригиналне физичке поруке, која се претвара у електронски облик за испоруку примаоцу. Дефинисано у члану <i>RL 253</i> . Правилника о писмоносним услугама.
Претраживање поштанског броја	Корисницима омогућује проналазак поштанског броја <i>online</i> путем, на начин да корисници унесу податке попут адресе, назива правног лица или града.
Провера ваљаности поштанских адреса	Омогућује корисницима проверу адресе <i>online</i> путем. Адреса се претражује у бази важећих адреса улица.
Претраживање локација поштанских јединица	Корисницима омогућује претраживање адреса и радног времена поштанских јединица <i>online</i> уносом података као што су улица, град или поштански број. Корисници могу добити додатне информације о различитим производима и услугама које пружа поштанска јединица.
<i>Online</i> промена адресе	Омогућује корисницима промену своје поштанске адресе електронским путем, укључујући и путем интернет портала.
<i>Online</i> задржавање испоруке	Омогућује корисницима да путем <i>e-maila</i> , <i>online</i> апликације или телефона, затраже суспензију поштанских испорука на њиховој адреси и задржавање њихове поште за одређени период.

Услуга	Опис услуге
Праћење и тражење	Омогућује корисницима електронско праћење и тражење поштанске пошиљке.
Електронско обавештење пошти о потреби преузимања писма	Корисници могу обавестити поштанског оператора електронским путем (нпр. СМС-ом или <i>e-mailom</i>) о писму које оператор треба преузети са одређене физичке адресе.
Електронско обавештење примаоцу о достави писма	Пошта обавештава примаоца електронским путем (нпр. СМС-ом или <i>e-mailom</i>) о писмоносној пошиљци која ће бити достављена на одређеној адреси.
Електронско обавештење пошиљаоцу да је писмо испоручено	Пошта обавештава пошиљаоца електронским путем (нпр. СМС-ом или <i>e-mailom</i>) да је писмоносна пошиљка достављена на одређеној адреси.
Електронско обавештење пошти о потреби преузимања пакета	Корисници обавештавају пошту електронским путем (нпр. СМС-ом или <i>e-mailom</i>) о захтеву за преузимање пакета са одређене физичке адресе.
Електронско обавештење примаоцу о достави пакета	Пошта обавештава примаоца електронским путем (нпр. СМС-ом или <i>e-mailom</i>) о пакетској пошиљци која ће бити достављена на одређеној адреси.
Електронско обавештење пошиљаоцу да је пакет достављен	Пошта обавештава пошиљаоца електронским путем (нпр. СМС-ом или <i>e-mailom</i>) да је пакетска пошиљка достављена на одређеној адреси.
Online провера садржаја поштанског сандучића	Омогућује корисницима проверу садржаја њиховог физичког поштанског сандучића пријемом електронских верзија својих писама или пријемом обавештења о новим пошиљкама.
Web услуга и контакт	Омогућује корисницима да се обрате пошти електронским путем ради неке услуге или информација путем <i>web</i> странице, <i>e-maila</i> или телефона.
Апликације на мобилним уређајима	Поштанске услуге доступне путем апликација паметних телефона

Извор: UPU (2012.): *Measuring postal e-services development – A global perspective*

ЕЦ идентификовала је процес формирања јединственог дигиталног тржишта, као један од десет стратешких приоритета. Креирањем јединственог дигиталног тржишта обезбедила би се могућност слободног кретања добра, људи, услуга и капитала, и на тај начин би се грађанима и правним лицима дала могућност једноставног приступа и остваривања *online* активности уз осигурање услови фер конкуренције, при високом нивоу заштите података, без икаквог вида дискриминације који је подстакнут њиховом националношћу или местом њиховог боравка.

На подручју ЕУ е-трговина има значајан тренд раста са годишњом стопом, задњих неколико година, између 19% и 22%, односно тренутни европски просек је 260 евра годишње по кориснику интернета, односно 1.234 евра годишње по купцу који користи услуге е-трговине. Величина тржишта и вредност раста разликују се од земље до земље те су стога тржишта е-трговине у европским земљама различито развијена и имају различите потенцијале раста. Због тога се и разликују фокуси развоја од земље до земље. У земљама где је тржиште е-трговине зрелије, будући развој се базира на жељама корисника, док се код тржишта у развоју, фокус ставља на информисање корисника и креирање потребне логистичке инфраструктуре. Без обзира на ниво развијености тржишта захтеви корисника су скоро идентични и основним се сматрају:

- 1) приступачне цене поштанских услуга;
- 2) могућност избора адресе за доставу;
- 3) приступ информацијама о статусу пошиљке;
- 4) једноставност опција враћања робе.

Поред наведених захтева, трговци имају још и одређене специфичне захтеве према логистичким партнерима. Такође, један од битних фактора је брзина доставе робе и то пре свега за процес е-трговине унутар граница.

Основна улога поштанских оператора у процесу е-трговине је да омогући трговцима да комплетирају карике у ланцу вредности пружањем традиционалних поштанских, логистичких и маркетиншких услуга, али и потпуно нових е-поштанских услуга. Такође, пред поштанске операторе поставља се и захтев разумевања корисничких потреба, при чему се корисницима сматрају и трговци и крајњи корисници. Захтеви које корисници постављају пред поштанске операторе су:

- 1) систем повраћања робе;
- 2) брзина доставе;
- 3) додатне поштанске услуге;
- 4) смањење цене поштанских услуга.

Разлике које се јављају између корисничких захтева и могућности поштанских оператора полако се смањују. Превазилажење овог јаза у последњих неколико година врши се или тржишним механизмима или регулативом. Тржишни механизми настају у ситуацији када сами учесници самостално пронађу решење без регулатора. Основна улога регулативе је у дефинисању основа за развој тржишта, али и заштиту свих учесника у е-трговини. Да би се превазишле све могуће разлике између поштанских оператора са једне стране и корисника (купаца и трговаца) са друге стране потребно је осигурати да корисници имају приступ свим потребним информацијама о поштанским услугама у процесу е-трговине, затим обезбедити приступ свим поштанским услугама или опцијама са аспекта карактеристике услуге, одредишта или цене, као и осигурати да се поштанске услуге у процесу е-трговине обављају у складу са дефинисаним квалитетом.

4. СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ПОШТАНСКИХ УСЛУГА У СРБИЈИ

4.1. Оквири за дефинисање Стратегије развоја поштанских услуга

4.1.1. SWOT анализа поштанских услуга у Републици Србији

На основу анализе стања поштанског тржишта у Републици Србији, узимајући у обзир значај поштанских услуга за привредни и друштвени развој државе, као и тренутну развијеност и законску регулативу урађена је *SWOT* анализа сектора поштанских услуга. *SWOT* анализом дефинисане су снаге и слабости, односно шансе и претње за будући развој поштанских услуга у Републици Србији (Табела 4-1).

Добијањем статуса кандидата за чланство у ЕУ кренуло се са припремама да се тржиште поштанских услуга у Републици Србији укључи у јединствено европско поштанско тржиште. Законодавство у овој области је у највећој мери усклађено са ЕУ директивама. У последњих неколико година изражено је јачање конкуренције на тржишту поштанских услуга, пре свега, кроз повећање броја оператора, као и вишегодишње значајније не мењање цена услуга, односно чак и смањење у сектору експрес услуга. Основни проблем са којим се сусреће сектор поштанских услуга у Републици Србији је константан пад обима писмоносних пошиљака, као и пад пакетских пошиљака у УПС. Пад писмоносних пошиљака није карактеристичан само за Републику Србију већ је то тренд у већини земаља у последњих неколико година. Међутим, док обим пакетских услуга у већини европских земаља има тренд раста, као последица интензивног развоја е-трговине, у Републици Србији је обрнуто тј. из године у годину се смањује обим пакетских услуга и поред забележеног раста е-трговине. Један од разлога смањења обима пакетских пошиљака може се наћи и у значајном расту експрес и курирских услуга у последње време, односно роба која је предмет е-трговине у Републици Србији у највећој мери се доставља преко оператора који врше пријем, прераду, превоз и уручење експрес пошиљака.

Највеће претње развоју поштанских услуга пре свега се огледају у смањењу потреба корисника за класичним поштанским услугама или њихову супституцију електронским услугама. Такође, један од проблема могу да представљају и релативно високи трошкови обављања УПУ, пре свега у руралним подручјима.

Табела 4-1 *SWOT* анализа поштанских услуга у Републици Србији

Снаге	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> – Регулаторни оквир скоро у потпуности у складу са ЕУ – Регулисана ситуација на тржишту кроз активности Министарства и НРТ-а – Континуиран пораст експрес пошиљака – Развијена мрежа, која је највећим делом на нивоу европског просека – Отворен приступ мрежи ЛПО 	<ul style="list-style-type: none"> – Континуиран пад броја писмоносних и пакетских пошиљака – Селективна примена директива ЕУ везаних за смањење лимита по маси и цени резервисаних услуга пошто Србија има статус кандидата и директиве нису обавезујуће – Спорост у доношењу одлука – Високи трошкови пружања УПУ у руралним подручјима
Шансе	Претње
<ul style="list-style-type: none"> – Добијање чланства Републике Србије у ЕУ – Очекивани даљи привредни раст – Стварање ефикаснијег пословног окружења – Раст тражење за новим услугама (е-трговина) 	<ul style="list-style-type: none"> – Смањење потребе за класичним поштанским услугама – Супституција електронским услугама – Смањење броја становништва

4.1.2. Мисија, визија и стратешки циљеви

Мисија

Република Србија ће стимулирати даљи развој доступних, поузданих, ефикасних и приступачних поштанских услуга, са посебним акцентом на област УПУ и омогућити комуникацију свим грађанима на читавој територији Републике Србије уз:

- 1) гаранцију слободног протока поштанских пошиљака;
- 2) осигурање доступности и одрживости УПУ;
- 3) подизање квалитета услуга и употребу нових технологија;
- 4) међуповезаност између стејхолдера;
- 5) подизање нивоа задовољства корисника сходно њиховим променљивим потребама.

Визија

Поштански сектор остаје један од основних и незаменљивих делова (чинилаца) националне економије и даљег привредног и друштвеног развоја Републике Србије.

Основни циљ Стратегије

Развој сектора поштанских услуга који ће задовољити континуирано променљиве потребе грађана и привреде и значајно допринети даљем економском и привредном расту Републике Србије.

Стратешки циљеви

Имајући у виду спроведене анализе, одређења Републике Србије, као и дефинисане снаге и шансе за развој, односно слабости и претње које могу да угрозе даљи развој поштанског сектора у Републици Србији идентификовани су следећи стратешки циљеви:

- 1) Развој поштанског тржишта сходно потребама привреде и грађана Републике Србије, а у складу са директивама ЕУ и препорукама СПС-а;
- 2) Развој одрживог универзалног поштанског сервиса у Републици Србији у складу са друштвеним, економским и технолошким окружењем;
- 3) Иновација постојећих и развој модерних поштанских сервиса у Републици Србији кроз модернизацију и потпуно интеграцију производног портфолија;
- 4) Обезбеђивање ефикасног функционисања поштанске мреже и унапређење сигурности и безбедности у области поштанског саобраћаја;
- 5) Унапређење људских ресурса у поштанској делатности и унапређење учешћа представника Републике Србије у развоју сарадње са међународним поштанским организацијама.

4.2. Стратегија развоја поштанских услуга

4.2.1. Циљ 1. Развој поштанског тржишта сходно потребама привреде и грађана Републике Србије, у складу са директивама ЕУ и препорукама СПС-а

Развој поштанског тржишта у Републици Србији реализоваће се кроз следеће мере:

- 1) либерализација тржишта поштанских услуга и прилагођавање поштанског сектора у процесу придруживања Републике Србије ЕУ;
- 2) приступ мрежи јавног поштанског оператора.

Мера 1.1 Либерализација тржишта поштанских услуга у оквиру процеса придруживања Републике Србије ЕУ и развој поштанских услуга у складу са препорукама СПС-а

Имајући у виду потребу за равноправним укључивањем поштанског тржишта Републике Србије у европско поштанско тржиште у наредном периоду, као и даљи развој конкуренције и потребу да ЈПО профитабилно послује, Република Србија треба да спроведе даљу постепену либерализацију тржишта поштанских услуга. Поступак либерализације одвијао би се кроз две фазе.

У првој фази, либерализација би подразумевала и смањење резервисаног подручја, те би резервисане поштанске услуге обухватале писмоносне пошиљке масе до 50 грама (уместо досадашњих 100 грама) и двоипострокуг износа поштарине за писмо прве стопе масе и најбржег степена преноса, у УПС-у и МПС-у, као и писмена у судском, управном и прекршајном поступку, без обзира на лимите.

У другом кораку би се, у складу са Директивама ЕУ, спровела потпуна либерализација поштанског тржишта и укидање резервисаног сервиса, односно укидање искључивог права обављања РПУ.

Активности за реализацију ове мере би биле:

Активност 1.1-1: Доношење новог закона о поштанским услугама;

Активност 1.1-2: Доношење подзаконских аката;

Активност 1.1-3: Едукација унутар сектора и упознавање са одредбама новог закона о поштанским услугама;

Активност 1.1-4: Унапређење програма међународне и регионалне сарадње са државама чланицама ЕУ у процесу либерализације.

Мера 1.2 Приступ мрежи јавног поштанског оператора

Република Србија, као кандидат за чланство у ЕУ, у оквиру преговарачког поглавља 3 (посвећеног услугама) у обавези је да у складу са Директивом 2008/6/ЕС реализује приступ поштанској мрежи ЈПО.

У претходном периоду у Републици Србији спроведене су одређене активности у вези са приступом мрежи ЈПО. Крајем 2014. године РАТЕЛ је усвојио Правилник о начину и условима приступа поштанској мрежи јавног поштанског оператора, а Јавно предузеће „Пошта Србије”, Београд почетком 2016. године донело је Правилник о посебним условима за приступ поштанској мрежи. И поред постојања ових докумената, којима је омогућен приступ поштанској мрежи, до сада ниједан поштански оператор у Републици Србији није поднео захтев за приступом поштанској мрежи ЈПО.

За потпуну примену ове мере потребно је извршити одговарајућу анализу постојећих капацитета поштанске мреже. Затим, на основу анализе, дефинисати приступне тачке у поштанској мрежи, врсте и минималне количине пошиљака са којима се може приступити поштанској мрежи, цене за приступ, приступ подацима, као и поступке и процедуре везане за склапање уговора, обрачун, наплату, инструменте осигурања плаћања и др. Услови приступа мрежи морају бити јавно објављени, унапред познати и да се примењују исто за све кориснике приступа за исту врсту и количину пошиљака.

Активности за реализацију ове мере би биле:

Активност 1.2-1: Дефинисање одговарајућег модела приступа мрежи ЈПО у складу са одредбама новог закона о поштанским услугама;

Активност 1.2-1: Доношење Општег акта о приступу мрежи ЈПО у складу са одредбама новог закона о поштанским услугама;

Активност 1.2-3: Информисање поштанских оператора о могућностима приступа мрежи ЈПО.

4.2.2. Циљ 2. Развој одрживог универзалног поштанског сервиса у Републици Србији у складу са друштвеним, економским и технолошким окружењем

Развој одрживог универзалног поштанског сервиса у Републици Србији у складу са друштвеним, економским и технолошким окружењем реализоваће се кроз следеће мере:

- 1) обезбеђивање одржавања и утврђивања начина финансирања УПУ;
- 2) обезбеђивање доступности УПУ свим грађанима у складу са новим законом о поштанским услугама.

Мера 2.1 Обезбеђивања одржавања и утврђивања начина финансирања УПУ

Потпуна либерализација тржишта и укидање резервисаних услуга ЈПО, могу створити одређене проблеме, те због тога Република Србија мора имати јасно утврђену политику цена универзалне услуге и начин надокнаде евентуалног губитка. Ово подразумева и инсистирање на законској обавези ЈПО да води одвојене рачуне за резервисане и нерезервисане услуге и посебно рачуноводствено праћење свих услуга у оквиру УПУ. Пре укидања резервисане услуге морају се анализирати трошкови УПУ и дати нови предлог модела за њено финансирање.

Ради несметаног обављања УПУ потребно је дефинисати одговарајући модел финансирања УПУ. Овај модел би, између осталог, могао да предвиди одређени „компензациони фонд” из којег би се пружаоцима УПУ надокнадили трошкови обављања исте уколико прелазе остварене приходе. У крајњем случају уколико „компензациони фонд” није довољан за покривање свих трошкова УПУ недостајућа средства би се обезбедила из буџета Републике Србије.

Активности за реализацију ове мере би биле:

Активност 2.1-1: Анализа и прорачун трошкова пружања УПУ у складу са планираним смањењем обухвата РПУ;

Активност 2.1-2: Пуна примена вођења одвојеног рачуноводства и алокације трошкова ЈПО;

Активност 2.1-3: Ревизија и верификација вођења одвојеног рачуноводства ЈПО;

Активност 2.1-4: Ревизија модела финансирања УПУ.

Мера 2.2 Обезбеђивање доступности УПУ свим грађанима у складу са новим законом о поштанским услугама

УПУ, као услуга од општег интереса, представља скуп поштанских услуга које се обављају у континуитету на територији Републике Србије, у оквиру прописаног квалитета, по приступачним ценама и под једнаким условима за све кориснике. УПУ у УПС-у и МПС-у, обухвата пријем, сортирање, превоз и уручење: писмоносних пошиљака масе до два килограма; препоручених писмоносних пошиљака и писмоносних пошиљака са означеном вредношћу; писмена у судском, управном и прекршајном поступку, без обзира на лимите; поштанских путница; пакета масе до 10 килограма; уручење пакета масе до 20 килограма у МПС-у; секограма масе до седам килограма, без наплате поштарине у унутрашњем саобраћају.

Ефикасно функционисање процеса пружања УПУ подразумевало би континуирано ангажовање министарства надлежног за област поштанских услуга и НРТ пре свега на праћењу и дефинисању УПУ, која је у складу тренутним потребама грађана Републике Србије. Ова мера треба да обухвати и достизање прописаних стандарда квалитета пружања овог сета услуга, као и сталног надзора над пружањем УПУ од стране оператора (ЈПО, други пружаоци УПУ).

Активности за реализацију ове мере би биле:

Активност 2.2-1: Дефинисање УПУ у складу са друштвеним, технолошким и економским окружењем;

Активност 2.2-2: Достизање прописаних стандарда квалитета пружања УПУ;

Активност 2.2-3: Доношење акта којим се ближе уређују услови приступа УПУ особама са инвалидитетом;

Активност 2.2-4: Контрола испуњености услова обављања УПУ.

4.2.3. Циљ 3. Иновација постојећих и развој модерних поштанских сервиса у Републици Србији кроз модернизацију и потпуно интегрисање производног портфолија.

Иновација постојећих и развој модерних поштанских сервиса у Републици Србији кроз модернизацију и потпуно интегрисање производног портфолија реализоваће се кроз следеће мере:

- 1) модернизација и диверсификација поштанских сервиса;
- 2) развој е-поштанских сервиса;
- 3) подршка развоју е-трговине у складу са ECOMPRO програмом.

Мера 3.1 – Модернизација и диверсификација поштанских сервиса

Како би се на адекватан начин задовољиле променљиве потребе корисника, које се последњих година дешавају на глобалном нивоу, где је присутан константан пад писмоносних пошиљака, као и раст пакетских и логистичких услуга, већина поштанских оператора приступа диверсификацији својих сервиса. С друге стране, поштански сектор се налази у веома доброј стратешкој позицији, имајући у виду да глобална секторска повезаност, као и приступ интернету отварају нова тржишта у смислу укључивања руралних средина и стварање прилике за развој економије и трговине. Све ово представља повољну климу за развој нових и модернизацију постојећих сервиса.

Процес модернизације и диверсификације поштанских сервиса није једноставан и већина поштанских оператора се суочава са ситуацијом да бирају да ли да наставе са развојем поштанске мреже на бази ниских трошкова и великог опсега услуга или да се фокусирају на услуге са великим финансијским потенцијалом. На потрабу за модернизацијом постојећих и развојем нових сервиса велики утицај имају и корисници поштанских услуга, који у последње време у великој мери утичу на операторе да креирају услуге према њиховим захтевима.

Држава би стога требала да подстиче процес иновација у тродимензионалну мрежу. Осим подстицаја развоју нових услуга, које треба конкретним плановима да обезбеди Влада (надлежно министарство) као и НРТ неопходно је да одређене студије о увођењу нових услуга припреми ЈПО и други оператори. Држава треба да подстиче нове услуге кроз финансирање истраживачких пројеката и студија а ЈПО и други оператори доносе своје планове развоја нових услуга.

Активности за реализацију ове мере би биле:

Активност 3.1-1: Израда пројеката и студија у циљу развијања нових поштанских услуга;

Активност 3.1-2: Преузимање искустава најбоље праксе држава чланица ЕУ у вези са савременим поштанским технологијама и анализа могућности примене истих у Републици Србији.

Мера 3.2 – Развој е-поштанских сервиса

Иновације у виду примене ИКТ-а постале су саставни део савремених поштанских тржишта. Технологија данас мења начин комуникације између људи, као и начине пружања поштанских услуга. У последње време присутан је тренд замене традиционалних поштанских услуга електронским (е-поштанским) услугама. У е-поштанске услуге спадају: електронски поштански сандучић, е-телеграм, е-разгледница, е-марка, хибридна пошта, *online* обавештење о пошиљкама, *online* задржавање испоруке и др.

Примена е-поштанских услуга доприноси повећању продуктивности и конкурентности поштанских оператора, те би активно требало приступити њиховом развоју и имплементацији кроз: примену поштанске вишенаменске платформе за е-услуге за ширење и јачање пословања, промоцију средстава поштанске мреже у дигиталном простору и понуду нових е-поштанских услуга које приказују значај поште у глобалној дигиталној економији.

Активности за реализацију ове мере би биле:

Активност 3.2-1: Израда пројеката и студија унапређења постојећих поштанских е-услуга и претварања традиционалних услуга у е-услуге;

Активност 3.2-2: Израда пројеката и студија развоја и имплементације нових поштанских е-услуга;

Активност 3.2-3: Промоција средстава поштанске мреже у дигиталном простору.

Мера 3.3 – Подршка развоју е-трговине у складу са ECOMPRO програмом

Тржиште е-трговине у Републици Србији је у фази интензивног раста у последњих неколико година што је се у великој мери одразило и на пословање поштанских оператора који пружају услуге у овом сегменту. Код већине поштанских оператора е-трговина је препозната као један од битних фактора економског раста. Уочена је стална тенденција раста услуга, а поједини оператори су забележили пораст броја пошиљака у 2015. години за више од 50% у односу на претходну годину.

Када је реч о поштанском сектору за даље унапређење е-трговине у Републици Србији потребно је предузети неколико корака. Пре свега, поштански сектор би требао да даље ради на развоју и унапређењу логистичких услуга, којима би се комплетирао ланац вредности е-трговине за оне трговце који немају властите логистичке капацитете. У том смислу поштански оператори, који желе активно да послују у сегменту е-трговине, требало би даље да развијају одговарајућу мрежу за доставу пакета и на тај начин обезбеде да се услуге е-трговине могу користити на читавој територији Републике Србије. Затим, у наредном периоду треба дефинисати и реализовати јединствено праћење пошиљака е-трговине од продавца до купца. Осигурати сарадњу са другим операторима земаља ЕУ који пружају услуге у сектору е-трговине, као и активну сарадњу са СПС-ом у оквиру ECOMPRO програма. ECOMPRO је програм развијен од стране УПУ-а са циљем унапређења електронске трговине кроз стварање мултифункционалне, интегрисане и поуздане инфраструктуре, како би се створило јединствено тржиште е-трговине. Такође, поштански оператори би требали да се активно укључе у сарадњу са другим надлежним институцијама у дефинисање система повраћаја робе (процедуре и рокови) која је предмет е-трговине уколико купац није задовољан.

Активности за реализацију ове мере би биле:

Активност 3.3-1: Дефинисање модела подршке развоја е-трговине у складу са ECOMPRO програмом;

Активност 3.3-2: Развој и примена одговарајућих софтверских платформи за е-трговину од стране поштанских оператора.

4.2.4. Циљ 4. Обезбеђивање ефикасног функционисања поштанске мреже и унапређење сигурности и безбедности у области поштанског саобраћаја

Обезбеђење ефикасности функционисања и одрживост поштанске мреже реализоваће се кроз следеће мере:

- 1) одрживост и ефикасност поштанске мреже;
- 2) интероперабилност са међународном мрежом и ратификација међународне поштанске регулативе.

Мера 4.1 Одрживост и ефикасност поштанске мреже

Заштитне мере које треба да се примењују у области сигурности и безбедности корисника поштанских услуга, запослених у поштанској делатности и поштанских пошиљака, треба да буду у складу са стандардима ЕУ, односно одговарајућим законским нормама и стандардима. Потребно је обезбедити континуирано праћење и стручну обраду параметра безбедносног и укупног окружења, са циљем сталног унапређења система безбедности и заштите, као и перманентну едукацију запослених у поштанском сектору.

Питањима одрживог развоја у поштанском сектору СПС се бави више од 20 година од оснивања радних група за питања животне средине па до дефинисања одрживог развоја као питања од суштинског значаја за цео поштански сектор, при чему се одрживи развој посматра у најширем смислу кроз социјална питања, очување животне средине и одрживост поштанског модела пословања. На досадашњим стратешким конференцијама СПС је одрживи развој сврстао међу основне циљеве и дефинисао је читав низ активности и иницијатива које треба да допринесу одрживом развоју поштанског сектора. Пре свега се ту мисли на даљу промоцију одрживог развоја са циљем подизања свести о одговорности према животној средини и друштву, затим, развој поштанске инфраструктуре која има минималан утицај на животну средину, као и коришћење обновљивих извора енергије и сл.

Влада, односно надлежно министарство заједно са НРТ и поштанским операторима треба да, кроз низ активности, подигне свест о значају одрживог развоја поштанског сектора и безбедности и сигурности у овој области, као и да створи одговарајућу основу за његову примену у поштанском сектору.

Активности за реализацију ове мере би биле:

Активност 4.1-1: Едукација запослених у поштанском сектору у вези примене стандарда безбедности и сигурности;

Активност 4.1-2: Унапређење безбедности пошиљака;

Активност 4.1-3: Предузимање активности у циљу заштите животне околине;

Активност 4.1-4: Подизање свести и друштвено одговорно пословање.

Мера 4.2 Интероперабилност са међународном мрежом и ратификација међународне поштанске регулативе

Основни циљ интероперабилности је да осигура ефикасно функционисање и координацију националне поштанске мреже са међународном поштанском мрежом. То укључује физичке, електронске и финансијске мреже поштанског сектора, као и примену међународне поштанске регулативе. С тим у вези, Република Србија, као држава чланица СПС-а, је у обавези да од 1. јануара 2018. године у обављању МПС-а примењује акта донета на 26. Конгресу СПС-а, на основу којих ће се ова област уређивати у наредне четири године.

С друге стране потребно је координисати заједничке захтеве свих партнера у ланцу снабдевања уз развој стандардног пословног модела за јединствену поштанску територију. Сходно томе, неопходно је континуирано примењивати нове ИКТ како би се побољшао приступ и учинак. Осим тога, потребно је и стална сарадња и са другим државним институцијама у циљу примене јединственог начина адресовања, који ће олакшати комуникацију и обезбедити већи квалитет обављања УПУ.

Активности за реализацију ове мере би биле:

Активност 4.2- 1: Доношење новог закона о потврђивању аката СПС-а;

Активност 4.2-2: Стимулисање употребе ИКТ-а како би се побољшао приступ и учинак;

Активност 4.2-3: Промовисање адресовања у националном поштанском систему.

4.2.5. Циљ 5. Унапређење људских ресурса у поштанској делатности и унапређење учешћа представника Републике Србије у развоју сарадње са међународним поштанским организацијама

Један од кључних фактора развоја поштанске делатности у Републици Србији је развој људских ресурса, које је потребно континуирано обучавати у циљу примене нових стандарда квалитета, нових поштанских технологија, као и нове регулативе којом ће се утицати на значајно унапређење поштанског тржишта. Поред наведеног, а у циљу обезбеђења приступа развојним програмима, размени поштанских експерата, учешћу у регионалним пројектима реформе поштанског сектора, као и у преузимању искустава најбоље праксе, потребно је спровести унапређење сарадње са међународним поштанским организацијама.

Реализација овог циља вршиће се кроз следеће мере:

1) развој људских ресурса и унапређење административних капацитета у поштанском сектору;

2) унапређење сарадње са међународним поштанским организацијама кроз активно учешће представника Републике Србије.

Мера 5.1 Развој људских ресурса и унапређење административних капацитета у поштанском сектору

Имајући у виду планиране активности које ће се спроводити у периоду након доношења новог закона о поштанским услугама, као и активности које ће у наредном периоду бити интензивирани у циљу отварања преговарачких поглавља које се односе на ову област, а како би се што пре створили услови за придруживање ЕУ, потребно је унапредити постојеће административне капацитете.

Поред наведеног, потребно је стално спровођење активности усмерених ка развоју људских ресурса, као и предузимање свих активности у вези са социјалним дијалогом и осигурањем једнаких услова рада за запослене у свим поштанским операторима. Осим тога развој људских ресурса остваривао би се кроз различите облике образовања, стручног оспособљавања и усавршавања, као што су интерне и екстерне обуке, преквалификација и доквалификација запослених, полагање стручних испита, учешће на семинарима, сајмовима, конференцијама и симпозијумима и друго.

Активности за реализацију ове мере би биле:

Активност 5.2-1: Спровођење стручног усавршавања и оспособљавања запослених у поштанској делатности;

Активност 5.2-2: Унапређење административних капацитета;

Активност 5.2-3: Спровођење социјалног дијалога.

Мера 5.2 Унапређење сарадње са међународним поштанским организацијама кроз активно учешће представника Републике Србије

Основни циљ мере сарадње Републике Србије са међународним поштанским организацијама је усмерен је ка унапређењу сарадње са релевантним међународним организацијама ради обезбеђења приступа развојним програмима, размени поштанских експерата, учешћу у регионалним пројектима реформе поштанског сектора и сл. Ово, између осталог, подразумева да се у наредном периоду обезбеди и унапреди сарадња надлежног министарства, НРТ-а, као и свих поштанских оператора, са међународним организацијама и телима у области поштанских услуга, путем активнијег учешћа представника Републике Србије у реализацији ове сарадње.

Активности за реализацију ове мере би биле:

Активност 5.3-1: Унапређење сарадње са СПС-ом;

Активност 5.3-2: Унапређење сарадње са ЦЕРП и ЕРГП;

Активност 5.3-3: Унапређење сарадње са ПостЕвропом.

5. АКЦИОНИ ПЛАН РЕАЛИЗАЦИЈЕ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ПОШТАНСКИХ УСЛУГА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

У циљу потпуне реализације Стратегије, сачињен је Акциони план којим су предвиђене активности, рокови извршења и носиоци посла одговорни за реализацију појединих активности и то пре свега: Влада, министарство надлежно за област поштанских услуга – МТТТ, РАТЕЛ, ЈПО, остали ПО, као и други органи државне управе који ће дати допринос развоју и унапређењу поштанског тржишта.

1. ЦИЉ 1: РАЗВОЈ ПОШТАНСКОГ ТРЖИШТА СХОДНО ПОТРЕБАМА ПРИВРЕДЕ И ГРАЂАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, У СКЛАДУ СА ДИРЕКТИВАМА ЕУ И ПРЕПОРУКАМА СВЕТСКОГ ПОШТАНСКОГ САВЕЗА

Резултат 1.1 Сprovedени даљи кораци у либерализацији тржишта поштанских услуга и прилагођавању поштанског сектора у процесу придруживања Републике Србије ЕУ	Показатељи: Број поштанских оператора на тржишту Републике Србије ПВ: 56 ЦВ: 60
Резултат 1.2 Омогућен приступ мрежи ЈПО	Број запослених у поштанској делатности ПВ: 17964 ЦВ: 18150

Бр.	Активност	Рок за реализацију	Показатељи са почетном и циљаном вредношћу	Извори провере	Финансијска средства	Носилац активности	Партнери
1.1	Мера 1.1 Либерализација тржишта поштанских услуга у оквиру процеса придруживања Републике Србије ЕУ и развој поштанских услуга у складу са препорукама СПС-а						
1.1-1	Доношење новог закона о поштанским услугама	4. квартал 2017. године	Донет нови закон ПВ: „није донет“ ЦВ: „донет“	Службени гласник РС	РА	МТТТ	НРТ
1.1-2	Доношење подзаконских аката	4. квартал 2018. године	Донета подзаконска акта ПВ: „нису донета“ ЦВ: „донета“	Службени гласник РС	РА	МТТТ, НРТ	
1.1-3	Едукација унутар сектора и упознавање са одредбама новог закона о поштанским услугама	1. квартал 2019. године	Број спроведених едукација ПВ: 0 ЦВ: 5	Извештај о раду МТТТ, официјелни сајт МТТТ	РА	МТТТ	
1.1-4	Унапређење програма међународне и регионалне сарадње са државама чланицама ЕУ у процесу либерализације	4. квартал 2020. године	Број радионица, семинара и студијских посета ПВ: 0 ЦВ: 4	Извештај о раду МТТТ и Извештај о раду РАТЕЛ-а	РА	МТТТ	НРТ, ЈПО
1.2	Мера 1.2 Приступ мрежи ЈПО						
1.2-1	Дефинисање одговарајућег модела приступа мрежи ЈПО у складу са одредбама новог закона о поштанским услугама	3. квартал 2018. године	Дефинисање модела ПВ: „није дефинисан“ ЦВ: „дефинисан“	Извештај о раду РАТЕЛ-а	РА	НРТ	ЈПО
1.2-2	Доношење Општег акта о приступу мрежи ЈПО у складу са одредбама новог закона о поштанским услугама	4. квартал 2018. године	Донет нови акт ПВ: „није донет“ ЦВ: „донет“	Службени гласник РС	РА	НРТ	ЈПО
1.2-3	Информисање поштанских оператора о могућностима приступа мрежи ЈПО	трајно	Број састанака ПВ: 0 ЦВ: 4	Извештај о раду РАТЕЛ-а	РА	НРТ	ЈПО, ПО

2. ЦИЉ 2: Развој одрживог универзалног поштанског сервиса у Републици Србији у складу са друштвеним, економским и технолошким окружењем

Резултат 2.1 Обезбеђена одрживост и утврђен начин финансирања УПУ	Показатељи: Број јединица поштанске мреже у оквиру УПУ ПВ: 1287 ЦВ: 1296
Резултат 2.2 Обезбеђена доступност УПУ свим грађанима у складу са новим законом	Број поштанских сандучића у оквиру УПУ ПВ: 1964 ЦВ: 1990

Бр.	Активност	Рок за реализацију	Показатељи са почетном и циљаном вредношћу	Извори провере	Финансијска средства	Носилац активности	Партнери
2.1	Мера 2.1 Обезбеђивање одржавања и утврђивања начина финансирања УПУ						
2.1-1	Анализа и прорачун трошкова пружања УПУ у складу са планираним смањењем обухвата РПУ	3. квартал 2018. године	Урађен прорачун ПВ: „није урађен“ ЦВ: „урађен“	Извештај о раду РАТЕЛ-а и Извештај о реализацији Програма пословања ЈПО	3.000.000 ред (НРТ)	ЈПО, НРТ	
2.1-2	Пуна примена вођења одвојеног рачуноводства и алокације трошкова ЈПО	1. квартал 2019. године	Примењено одвојено рачуноводство ПВ: „није примењено“ ЦВ: „примењено“	Извештај о раду РАТЕЛ-а и Извештај о реализацији Програма пословања ЈПО	РА	ЈПО, НРТ	
2.1-3	Ревизија и верификација вођења одвојеног рачуноводства ЈПО	2. квартал 2019. године	Верификација ПВ: „није верификовано“ ЦВ: „верификовано“	Извештај о раду РАТЕЛ-а и Извештај о реализацији Програма пословања ЈПО	РА	НРТ	ЈПО
2.1-4	Ревизија модела финансирања УПУ	3. квартал 2020. године	Ревизија ПВ: „није извршена“ ЦВ: „извршена“	Извештај о раду МТТТ и Извештај о раду РАТЕЛ-а	РА	НРТ, МТТТ	ЈПО
2.2	Мера 2.2 Обезбеђивање доступности УПУ свим грађанима у складу са новим законом о поштанским услугама						
2.2-1	Дефинисање УПУ у складу са друштвеним, технолошким и економским окружењем	4. квартал 2017. године	Дефинисана УПУ ПВ: „није дефинисана“ ЦВ: „дефинисана“	Службени гласник РС	РА	МТТТ	НРТ

2.2-2	Достицање прописаних стандарда квалитета пружања УПУ	3. квартал 2020. године	Број примењених српских стандарда ПВ: 0 ЦВ: 3	Извештај о стању квалитета УПУ и Извештај о раду РАТЕЛ-а	80.791.328,00 РСД (ЈПО)	ЈПО	НРТ
2.2-3	Доношење акта којим се ближе уређују услови приступа УПУ особама са инвалидитетом	4. квартал 2018. године	Донет акт ПВ: „није донет“ ЦВ: „донет“	Службени гласник РС	РА	МТТТ	
2.2-4	Контрола испуњености услова обављања УПУ	4. квартал 2020. године	Број надзора ПВ: 0 ЦВ: 20	Извештај о раду МТТТ, Извештај о стању квалитета УПУ	РА	МТТТ	

3. ЦИЉ 3: Иновација постојећих и развој модерних поштанских сервиса у Републици Србији кроз модернизацију и потпуно интегрисање производног портфолија

Резултат 3.1 Спроведена модернизација и диверсификација поштанских сервиса Резултат 3.2 Остварен развој е-поштанских сервиса Резултат 3.3 Пружена подршка развоју е-трговине у складу са ECOMPRO програмом	Показатељи: Број реализованих пројеката у вези развоја постојећих и нових услуга ПВ: 0 ЦВ: 3
--	---

Бр.	Активност	Рок за реализацију	Показатељи са почетном и циљаном вредношћу	Извори провере	Финансијска средства	Носилац активности	Партнери
3.1	Мера 3.1 Модернизација и диверсификација поштанских сервиса						
3.1-1	Израда пројеката и студија у циљу развијања нових поштанских услуга	4. квартал 2018. године	Број пројеката ПВ:0 ЦВ:2	Извештај о раду МТТТ и Извештај о реализацији Програма пословања ЈПО реализацији Програма пословања ЈПО	РА	ЈПО, ПО	НРТ
3.1-2	Преузимање искустава најбоље праксе држава чланица ЕУ у вези са савременим поштанским технологијама и анализа могућности примене истих у Републици Србији	4. квартал 2018. године	Број радионица и студијских посета ПВ: 0 ЦВ: 3	Извештај о реализацији Програма пословања ЈПО	РА	ЈПО, ПО	
3.2	Мера 3.2 Развој е-поштанских сервиса						
3.2-1	Израда пројеката и студија унапређења постојећих поштанских е-услуга и претварања традиционалних услуга у е-услуге	4. квартал 2018. године	Број пројеката ПВ:0 ЦВ:1	Извештај о реализацији Програма пословања ЈПО	5.124.000,00 РСД (ЈПО)	ЈПО, ПО	НРТ
3.2-2	Израда пројеката и студија развоја и имплементације нових поштанских е-услуга	1. квартал 2019. године	Број пројеката ПВ:0 ЦВ:1	Извештај о раду МТТТ и Извештај о раду РАТЕЛ-а	РА	ЈПО, ПО	НРТ
3.2-3	Промоција средстава поштанске мреже у дигиталном простору	3. квартал 2020. године	Број промоција ПВ:0 ЦВ:3	Извештај о реализацији Програма пословања ЈПО	РА	ЈПО	МТТТ
3.3	Мера 3.3 Подршка развоју е-трговине у складу са ECOMPRO програмом						
3.3-1	Дефинисање модела подршке развоја е-трговине у складу са ECOMPRO програмом	2. квартал 2019. године	Утврђен модел ПВ: „није утврђен“ ЦВ: „утврђен“	Извештај о раду РАТЕЛ-а	РА	НРТ	ЈПО, ПО
3.3-2	Развој и примена одговарајућих софтверских платформи за е-трговину од стране поштанских оператора	4. квартал 2019. године	Број софтверских платформи ПВ:0 ЦВ:2	Извештај о раду МТТТ и Извештај о реализацији Програма пословања ЈПО	3.124.000,00 РСД (ЈПО)	ЈПО, ПО	МТТТ

4. ЦИЉ 4: Обезбеђивање ефикасног функционисања поштанске мреже и унапређење сигурности и безбедности у области поштанског саобраћаја

Резултат 4.1 Обезбеђена одрживост и унапређена ефикасност поштанске мреже Резултат 4.2 Омогућена интероперабилност са међународном мрежом и ратификација међународне поштанске регулативе	Показатељи: Степен безбедности пошиљака у унутрашњем саобраћају у оквиру УПУ ПВ: 0,007 ЦВ: 0,006 Број запослених у поштанској делатности који су похајали обуке у области сигурности и безбедности пошиљака и заштите животне средине ПВ: 0 ЦВ: 100
--	---

Бр.	Активност	Рок за реализацију	Показатељи са почетном и циљаном вредношћу	Извори провере	Финансијска средства	Носилац активности	Партнери
4.1	Мера 4.1 Одрживост и ефикасност поштанске мреже						
4.1-1	Едукација запослених у поштанском сектору у вези примене стандарда безбедности и сигурности	трајно	Број едукација ПВ:0 ЦВ:2	Извештај о реализацији Програма пословања ЈПО	РА	ЈПО, ПО	
4.1-2	Унапређење безбедности пошиљака	2. квартал 2019. године	Број изгубљених, оробљених и оштећених пошиљака у УПУ на 100.000 пошиљака ПВ:8 ЦВ:7	Извештај о реализацији Програма пословања ЈПО	РА	ЈПО, ПО	
4.1-3	Предузимање активности у циљу заштите животне околине	4. квартал 2019. године	Број акција ПВ:0 ЦВ:2	Извештај о реализацији Програма пословања ЈПО	5.490.000,00 РСД (ЈПО)	ЈПО, ПО	
4.1-4	Подизање свести и друштвено одговорно пословање	4. квартал 2018. године	Број едукација ПВ:0 ЦВ:2	Извештај о реализацији Програма пословања ЈПО	РА	ЈПО, ПО	

4.2	Мера 4.2 Интероперабилност са међународном мрежом и ратификација међународне поштанске регулативе						
4.2-1	Доношење новог закона о потврђивању аката СПС	4. квартал 2017. године	Донет нови закон ПВ: „није донет” ЦВ: „донет”	Службени гласник РС	РА	МТТТ	
4.2-2	Стимулисање употребе ИКТ технологија како би се побољшао приступ и учинак	трајно	ИКТ технологије ПВ: „нису примењене” ЦВ: „примењене”	Извештај о реализацији Програма пословања ЈПО	РА	ЈПО, ПО	
4.2-3	Промовисање адресовања у националном поштанском систему	4. квартал 2018. године	Број састанака у вези промовисања ПВ:0 ЦВ:3	Извештај о раду МТТТ и Извештај о раду РАТЕЛ-а	РА	МТТТ, НРТ	ЈПО

5. ЦИЉ 5: Унапређење људских ресурса у поштанској делатности и унапређење учешћа представника Републике Србије у развоју сарадње са међународним поштанским организацијама

Резултат 5.1 Спроведен развој људских ресурса и унапређење административних капацитета у поштанском сектору Резултат 5.2 Унапређена сарадња са међународним поштанским организацијама кроз активно учешће представника Републике Србије	Показатељи: Број запослених који су похађали обуке стручног усавршавања ПВ: 0 ЦВ: 100 Број радних група међународних поштанских организација у којима су активни представници Републике Србије ПВ: 1 ЦВ: 4
--	--

Бр.	Активност	Рок за реализацију	Показатељи са почетном и циљаном вредношћу	Извори провере	Финансијска средства	Носилац активности	Партнери
5.1	Мера 5.1 Развој људских ресурса и унапређење административних капацитета у поштанском сектору						
5.1-1	Спровођење стручног усавршавања и оспособљавања запослених у поштанској делатности	4. квартал 2020. године	Број различитих едукација ПВ:0 ЦВ:3	Извештај о реализацији Програма пословања ЈПО	4.392.000,00 РСД (ЈПО)	ЈПО, ПО	
5.1-2	Унапређење административних капацитета	1. квартал 2018. године	Повећање ангажованих у области поштанских услуга ПВ:0 ЦВ:4	Извештај о раду МТТТ	РА	МТТТ, НРТ	
5.1-3	Спровођење социјалног дијалога	трајно	Социјални дијалог ПВ: „није спроведен” ЦВ: „спроведен”	Извештај о реализацији Програма пословања ЈПО и Извештај о раду МТТТ	РА	ЈПО, ПО	МТТТ
5.2	Мера 5.2 Унапређење сарадње са међународним поштанским организацијама кроз активно учешће представника Републике Србије						
5.2-1	Унапређење сарадње са СПС-ом	3. квартал 2020. године	Број састанака/конференција ПВ:0 ЦВ:5	Извештај о раду МТТТ	РА	МТТТ	НРТ, ЈПО
5.2-2	Унапређење сарадње са ЦЕРП и ЕРГП	3. квартал 2020. године	Број састанака/конференција ПВ:0 ЦВ:5	Извештај о раду МТТТ и Извештај о раду РАТЕЛ-а	РА	МТТТ, НРТ	
5.2-3	Унапређење сарадње са ПостЕвропом	3. квартал 2020. године	Број састанака/конференција ПВ:0 ЦВ:5	Извештај о реализацији Програма пословања ЈПО	РА	ЈПО	

6. КОНТРОЛА И РЕВИЗИЈА РЕАЛИЗАЦИЈЕ СТРАТЕГИЈЕ

Реализацију ове Стратегије прати МТТТ. Контролу и праћење реализације постављених циљева Стратегије потребно је спроводити кроз континуирану проверу да ли се програми и активности, који су дефинисани у Акционом плану, обављају у складу са предвиђеном динамиком. Процес ревизије Стратегије ће се вршити кроз уочавања одређених недостатака и њиховим отклањањем реализовати усавршавање примењеног модела Стратегије. Све планиране активности спроводиће се у циљу заштите корисника поштанских услуга, запослених у поштанском систему и државе.

Контрола ће се вршити кроз годишњу контролу реализације циљева, упоређујући и квантитативне и квалитативне параметре. Контрола ће се спроводити путем заједничког деловања свих носилаца задужених за реализацију активности, као и партнера у спровођењу истих. Имајући у виду динамику промена на европском поштанском тржишту, неопходно је вршити континуирано прилагођавање поштанског сектора уочавањем и отклањањем недостатака и сталним усавршавањем усвојених програма. Извештаји о реализацији ће се сачињавати на крају сваке године и достављати Влади на усвајање, а кориговање Стратегије ће се вршити, у складу са повратним информацијама из процеса контроле.

У циљу евалуације извршавања циљева и активности потребно је и да регулаторни орган континуирано прати статистичке податке и кључне показатеље тржишта поштанских услуга, објављује статистичке податке на свом официјелном сајту и врши изразу и објављивање извештаја о стању и развоју тржишта поштанских услуга у Републици Србији. Различите методологије прикупљања података у појединим земљама ЕУ намећу потребу да се у наредном периоду развије одговарајућа стандардизација прикупљања и обраде података у поштанском сектору.

7. ЗАВРШНИ ДЕО

Ову стратегију објавити у „Службеном гласнику Републике Србије”.

05 број 345-8469/2017
У Београду, 7. септембра 2017. године

Влада
Председник,
Ана Брнабић, с.р.